

Početna stranica>Obiteljskopravni predmeti i nasljeđivanje>Imovinskopravna pitanja u braku i registriranom partnerstvu>**Bračnoimovinski režimi**

Bračnoimovinski režimi

Nacionalna pravila o podjeli bračne stečevine u slučaju razvoda, rastave ili smrti supružnika u čijem je odnosu prisutan međunarodni element

Građani Europske unije sve češće prelaze nacionalne granice zbog studiranja, rada ili zasnivanja obitelji u drugoj državi članici. Zbog toga raste broj međunarodnih parova koji su zasnivali bračnu zajednicu ili registrirano partnerstvo.

Međunarodne parove čine osobe različitih državljanstava, koje žive u državi članici iz koje nisu porijeklom ili koje posjeduju nekretnine u različitim državama. Međunarodni parovi koji su zasnivali bračnu zajednicu ili registrirano partnerstvo moraju upravljati svojom imovinom te je podijeliti u slučaju razvoda/rastave ili smrti jednog partnera.

Pravilima EU-a pomaže se međunarodnim parovima u tim situacijama. Ta se pravila primjenjuju u 18 država članica EU-a: Švedskoj, Belgiji, Grčkoj, Hrvatskoj, Sloveniji, Španjolskoj, Francuskoj, Portugalu, Italiji, Malti, Luksemburgu, Njemačkoj, Češkoj, Nizozemskoj, Austriji, Bugarskoj, Finskoj i Cipru. Tim se pravilima određuje u kojoj su državi članici sudovi nadležni za rješavanje imovinskih pitanja međunarodnog para i koje bi se pravo trebalo primjenjivati na ta pitanja. Pojednostavnjuje se i način na koji se presude ili javnobilježnički akti izdani u jednoj državi članici priznaju i izvršavaju u drugoj državi članici.

Za više informacija odaberite zastavu odgovarajuće države.

Budu li vam potrebne dodatne informacije, obratite se nadležnim tijelima ili pravnom stručnjaku u predmetnoj državi članici.

Možete posjetiti i internetske stranice Vijeća javnih bilježnika Europske unije <http://www.coupleseurope.eu/hr/home>.

Posljednji put ažurirano: 30/05/2023

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Bračnoimovinski režimi - Češka

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Postoji.

U skladu s češkim pravom sve što pripada bračnim drugovima, ima imovinsku vrijednost i nije isključeno iz pravnog režima smatra se bračnom stečevinom. Bračna stečevina podliježe zakonskom režimu, posebnom dogovorenom režimu ili režimu utvrđenom sudskom odlukom.

Kad je riječ o zakonskom režimu, sve što je jedan od bračnih drugova stekao ili sve što su oba bračna druga zajednički stekli tijekom braka smatra se zajedničkom imovinom, osim sljedećeg:

- (a) imovine koja služi za osobne potrebe jednog od bračnih drugova
- (b) imovine stečene darovanjem, nasljeđivanjem ili ostavinom samo jednom od bračnih drugova, osim ako su darovatelj ili oporučitelj izrazili drukčiju želju
- (c) imovine koju je jedan od bračnih drugova dobio kao naknadu nematerijalne štete na temelju povrede njegovih temeljnih prava
- (d) imovine koju je jedan od bračnih drugova stekao pravnim postupkom koji se odnosi na njegovo isključivo vlasništvo
- (e) imovine koju je jedan od bračnih drugova stekao kao naknadu za štetu na imovini u njegovu isključivom vlasništvu ili za uništenje ili gubitak takve imovine.

U skladu sa zakonskim režimom sva dobit od imovine koja pripada samo jednom bračnom drugu smatra se zajedničkom imovinom.

U skladu sa zakonskim režimom svi dugovi nastali tijekom trajanja braka zajednička su imovina, osim ako se odnose na imovinu koja pripada isključivo jednom bračnom drugu te samo u odnosu na dio koji premašuje vrijednost dobiti od te imovine, ili osim ako se jedan bračni dug zadužio bez suglasnosti drugog bračnog druga. To se ne odnosi na rutinske nabave ili nabavu osnovnih potrepština za obitelj.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Zaručeni ili bračni parovi mogu dogovoriti imovinski režim koji je drukčiji od zakonskog režima. Takav sporazum može uključivati odvojeni vlasnički režim ili režim kojim se ograničava uspostavljanje zajedničke imovine na razdoblje prije prestanka braka, ili se njime može proširiti ili ograničiti opseg zajedničke imovine definiran u zakonskom režimu. Sporazum može sadržavati bilo kakve dogovore o bilo kojoj stavci imovine, osim ako je to zakonom zabranjeno. Konkretno, sporazum može obuhvaćati područje primjene, sadržaj, režim, razdoblje u kojem se primjenjuje zakonski režim odnosno drugi režim zajedničke imovine, pojedinačne stavke imovine ili skupine stavki imovine. Sporazumom se buduća zajednička imovina može klasificirati drukčije nego u zakonskom režimu. Sporazumom se može predvidjeti i imovinski režim u slučaju prestanka braka.

Sporazum o režimu bračne stečevine mora se sklopiti u obliku službenog zapisa (tj. mora biti ovjeren kod javnog bilježnika).

Ako zaručeni par sklopi sporazum o režimu bračne stečevine, on stupa na snagu na dan sklapanja braka.

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Sporazum može sadržavati bilo kakve dogovore o bilo kojoj stavci imovine, osim ako je to zakonom zabranjeno.

U sporazumu nije moguće isključiti ili izmijeniti odredbe o uobičajenom opremanju kućanstva, osim ako jedan bračni drug napusti kućanstvo i odbija se vratiti. Sporazumom se ne smije onemogućiti bračnom drugu da skrbi za svoju obitelj. Sporazum po svojem sadržaju ili svrsi ne smije utjecati na prava treće strane, osim ako je ta strana pristala na to u sporazumu. Sporazum sklopljen bez pristanka treće strane ne proizvodi pravne učinke u odnosu na tu stranu.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Bračna stečevina prestaje to biti po prestanku braka. Do prestanka braka dolazi uslijed smrti bračnog druga, uslijed proglašenja smrti bračnog druga ili uslijed razvoda. Po razvrgnuću bračne stečevine potrebno je podijeliti preostalu imovinu.

U slučaju poništaja braka smatra se da režim bračne stečevine nije ni sklopljen. Nakon poništaja s imovinskim pravima i obvezama para postupa se jednako kao s imovinskim pravima i obvezama nakon razvoda.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Bračna se stečevina razvrgava i nakon toga dijeli. Nadživjeli bračni drug zakonski je nasljednik prve i druge kategorije preminulog bračnog druga.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Sud.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Sve što su bračni drugovi stekli prije sklapanja braka (među ostalim) ne smatra se bračnom stečevinom u skladu sa zakonskim režimom. U skladu sa zakonskim režimom svi dugovi nastali tijekom trajanja braka zajednička su imovina, osim ako se odnose na imovinu koja pripada isključivo jednom bračnom drugu te samo u odnosu na dio koji premašuje vrijednost dobiti od te imovine, ili osim ako se jedan bračni dug zadužio bez suglasnosti drugog bračnog druga. To se ne odnosi na rutinske nabave ili nabavu osnovnih potrepština za obitelj.

Kad je riječ o stvarima koje se odnose na zajedničku imovinu ili njezine dijelove koji se ne smatraju uobičajenima, bračni drugovi moraju zajedno djelovati u pravnim postupcima, osim ako jedan bračni drug postupa uz pristanak drugog bračnog druga. Ako bračni drug odbije dati pristanak bez valjanog razloga i protivno interesu bračnog para, obitelji ili obiteljskog kućanstva, ili ne može izraziti svoju volju, drugi bračni drug može zatražiti od suda da pristanak da umjesto njega.

Ako bračni drug djeluje u pravnim postupcima bez pristanka drugog bračnog druga, a takav je pristanak potreban, drugi bračni drug može taj postupak proglasiti nevažećim. Ako jedan od bračnih drugova dio zajedničke imovine namjerava upotrebljavati u komercijalne svrhe, pri čemu imovinska vrijednost tog dijela imovine premašuje iznos razmjern materijalnim okolnostima bračnih drugova, pristanak drugog bračnog druga potreban je kad se ta imovina prvi put upotrebljava na taj način. Ako je drugi bračni drug isključen iz tog postupka, može ga proglasiti nevažećim. Ako se dio zajedničke imovine upotrebljava za stjecanje udjela u trgovačkom društvu ili zadrugi, ili ako stjecanje takvog udjela dovodi do pružanja jamstva za dugovanja društva ili zadruge u mjeri koja premašuje iznos razmjern materijalnim okolnostima bračnog para, potreban je pristanak drugog bračnog druga. Ako je drugi bračni drug isključen iz tog postupka, može ga proglasiti nevažećim.

Ako su bračni drugovi dogovorili imovinski režim, sporazum o tome po svojem sadržaju ili svrsi ne smije povrijediti prava treće strane, osim ako je ta strana pristala na to u sporazumu. Sporazum sklopljen bez pristanka treće strane ne proizvodi pravne učinke u odnosu na tu stranu.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Ako se zajednička imovina razvrgne ili likvidira ili ako se smanji njezin opseg, prethodne se zajedničke obveze i prava dijele između bračnih drugova. Ako se smanjena, razvrgnuta ili likvidirana imovina ne podijeli, na nju se na odgovarajući način primjenjuju pravila o zajedničkoj imovini.

Dioba imovine ne smije utjecati na prava bilo koje treće strane. Ako je dioba utjecala na prava bilo koje treće strane, ta strana može zahtijevati da sud utvrdi da dioba ne proizvodi učinke u odnosu na nju. Dugovi se dijele isključivo između bračnih drugova.

Prednost se daje sporazumnoj diobi zajedničke imovine između bračnih drugova, ako je to moguće (na primjer u slučaju razvoda ili smanjenja zajedničke imovine). Sporazum o diobi uvijek stupa na snagu na dan kada je zajednička imovina smanjena, razvrgnuta ili likvidirana, neovisno o tome je li sporazum sklopljen prije ili nakon smanjenja, razvrgnuća ili likvidacije zajedničke imovine.

Sporazum o diobi mora biti u pisanom obliku ako je sklopljen tijekom trajanja braka ili ako bilo koja stavka koja je predmet diobe zahtijeva ugovor o prijenosu vlasništva u pisanom obliku (npr. nekretnine). Ako sporazum o diobi ne mora biti u pisanom obliku i ako ga jedan od bračnih drugova sastavi, drugi bračni drug mora mu dostaviti potvrdu o diobi.

Ako bračni drugovi ne uspiju postići dogovor oko izvršavanja diobe, bilo koji od njih može podnijeti zahtjev za rješavanje spora sudskim putem. Sud je obavezan donijeti odluku o diobi u skladu sa situacijom koja je vladala u trenutku smanjenja, razvrgnuća ili likvidacije bračne stečevine.

Sljedeća se pravila primjenjuju pri diobi:

- (a) udjeli obaju bračnih drugova u imovini koja se dijeli moraju biti jednaki
- (b) bračni drugovi moraju nadoknaditi sva sredstva iz zajedničke imovine koja su potrošena na imovinu u njihovu isključivom vlasništvu
- (c) bračni drugovi imaju pravo zahtijevati naknadu za sva sredstva iz imovine u njihovu isključivom vlasništvu koja su potrošena na zajedničku imovinu
- (d) nužno je voditi računa o potrebama uzdržavane djece
- (e) nužno je voditi računa o tome kako je svaki bračni drug skrbio za obitelj, a posebno kako je skrbio za djecu i obiteljsko kućanstvo
- (f) nužno je voditi računa o tome kako je svaki bračni drug pridonio stjecanju i održavanju zajedničke imovine.

Ako u roku od tri godine od smanjenja, razvrgnuća ili likvidacije zajedničke imovine nije došlo do diobe sredstava koja su bila dio te imovine, ili ako nije postignut sporazum o diobi ili nije podnesen zahtjev sudu da donese odluku o diobi, smatra se da su bračni drugovi ili bivši bračni drugovi riješili diobu na sljedeći način:

- (a) materijalna pokretna imovina vlasništvo je bračnog druga koji je upotrebljava, kao isključivi vlasnik, za ispunjavanje svojih potreba ili potreba svoje obitelji ili obiteljskog kućanstva
- (b) ostala materijalna pokretna i nepokretna imovina zajedničko je vlasništvo obaju bračnih drugova te svaki od njih ima jednak udio u njoj
- (c) ostala imovinska prava, obveze i dugove dijele oba bračna druga i to u jednakom udjelu.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Pravni postupak za uspostavljanje ili prijenos stvarnog prava na nepokretnoj imovini ili postupak za izmjenu ili oduzimanje takvih prava mora biti u pisanom obliku. Ako prijenos uključuje vlasništvo nad nepokretnom imovinom koja je upisana u javni registar, promjena vlasništva stupa na snagu upisom u taj registar.

Posljednji put ažurirano: 14/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Njemačka

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Vlasnik imovine stečene tijekom trajanja braka i način podjele te imovine nakon prestanka braka uvijek se utvrđuju na temelju posebnog imovinskog režima u okviru obiteljskog prava. Učinci braka na imovinska prava uređeni su propisima o režimima bračne stečevine u njemačkom Građanskom zakoniku (*Bürgerliches Gesetzbuch* – BGB). U Građanskom zakoniku priznaju se sljedeći imovinski režimi: zajednica bračne imovine (*Zugewinnngemeinschaft*), odvajanje imovine (*Gütertrennung*) i „neobvezna zajednica bračne imovine“ (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*).

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Ako se bračni par ne dogovori drukčije u okviru bračnog ugovora ovjerenog kod javnog bilježnika, primjenjuje se zajednica bračne imovine. Zajednica bračne imovine podrazumijeva odvajanje imovine tijekom trajanja braka i izjednačavanje imovine stečene tijekom trajanja braka nakon prestanka imovinskog režima. Suprotno tomu, kad je riječ o režimu odvajanja imovine, bračni drugovi o njemu se moraju dogovoriti putem ugovora ovjerenog kod javnog bilježnika.

Odvajanje imovine znači potpuno odvajanje vlastite imovine svakog bračnog druga, pri čemu se po prestanku braka ne vrši izjednačavanje bračne imovine.

Svaki bračni drug zadržava vlasništvo nad imovinom koju je stekao prije i tijekom braka. Do odvajanja imovine može doći i bez izričitog ugovora između bračnih drugova, na primjer ako se imovinski režim opozove ili isključi bračnim ugovorom, a da se istodobno ne dogovori drugi imovinski režim.

Zajednicu imovine bračni drugovi isto tako moraju dogovoriti putem ugovora ovjerenog kod javnog bilježnika. Kad je riječ o zajednici imovine, imovina stečena prije sklapanja braka i imovina stečena tijekom trajanja braka obično postaju zajednička imovina para (*Gesamtgut* – imovina u zajedničkom

vlasništvu). Osim toga, bračni drugovi mogu imati vlastitu odvojenu imovinu (*Sondergut*), koja ne čini dio zajedničke bračne stečevine. Te se stavke ne mogu prenijeti pravnim poslovima, na primjer nepljenjive tražbine ili udio u partnerstvu. Konačno, svaki bračni drug može zadržati određene stavke kao odvojenu imovinu. Bračni drugovi mogu uspostaviti i poseban oblik zajednice imovine, odnosno zajednicu stečene imovine (*Errungenschaftsgemeinschaft*). U tu svrhu u bračnom ugovoru moraju izjaviti da će se sva imovina stečena prije braka smatrati zadržanom imovinom.

Neobvezna zajednica bračne imovine francusko-njemački je imovinski režim koji je namijenjen izbjegavanju mogućih problema u pravnim odnosima između francuskog i njemačkog državljanina zbog razlika u režimima bračne stečevine. Ako se bračni drugovi odluče za tu vrstu imovinskog režima, njihova će imovina ostati odvojena i tijekom trajanja braka, kao u slučaju njemačkog režima zajednice bračne imovine. Tek se po prestanku imovinskog režima povećanje vrijednosti imovine para dijeli između bračnih drugova. Unatoč sličnosti u sadržaju s njemačkom zajednicom bračne imovine, neobvezna zajednica bračne imovine ima niz posebnosti koje se temelje na uređenju u Francuskoj. Na primjer, naknada štete za pretrpljenu bol i patnju i bilo kakva nasumična povećanja vrijednosti nekretnina (npr. podjela građevinskog zemljišta na zone) ne uzimaju se u obzir pri izjednačavanju bračne imovine.

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Ako bračni drugovi smatraju da zakonski imovinski režim – zajednica bračne imovine – nije pogodan za njihov brak, mogu sklopiti bračni ugovor ovjeren kod javnog bilježnika. U ugovoru mogu dogovoriti odvajanje imovine ili zajednice imovine, ili pak mogu unijeti odredbe koje se razlikuju od zakonskih odredbi u okviru određenog imovinskog režima. Ugovorom se mogu utvrditi i odredbe o izravanju mirovinskih prava ili o uzdržavanju.

Međutim, pri sklapanju bračnog ugovora treba voditi računa o tome da su uključene odredbe doista učinkovite. Na primjer, ako se u bračnom ugovoru jednostrano stavlja jednog bračnog druga u nepovoljan položaj te su prisutne i neke druge okolnosti, ugovor se može smatrati protivnim prihvaćenim moralnim načelima i stoga ništavnim. U tom se slučaju i dalje primjenjuju zakonski propisi koji su teoretski isključeni bračnim ugovorom. Sudska praksa u tom području vrlo je raznolika. O tome jesu li ugovorne odredbe doista protivne prihvaćenim moralnim načelima i samim time ništavne ili ih je potrebno prilagoditi u konačnici se može odlučiti samo na pojedinačnoj osnovi.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

U okviru zakonskog imovinskog režima – zajednice bračne imovine – do izjednačavanja bračne imovine dolazi ako je imovinski režim prestao (npr. uslijed smrti jednog bračnog druga, razvoda ili sklapanja sporazuma o drukčijem imovinskom režimu). Izjednačavanje bračne imovine znači da bračni drug koji je tijekom trajanja braka stekao više imovine od drugog bračnog druga mora potonjem nadoknaditi polovinu razlike u bračnoj imovini u obliku novčane naknade. U okviru režima zajednice imovine zajednička se imovina dijeli u slučaju razvoda, nakon namirenja svih obveza. Svaki bračni drug u pravilu ima pravo na polovinu preostalog dijela. S druge strane, ako su bračni drugovi dogovorili odvajanje imovine, izjednačavanje se ne provodi nakon prestanka režima bračne stečevine jer je imovina bračnih drugova u cijelosti odvojena.

Pravo na uzdržavanje ne ovisi o režimu bračne stečevine. Ako bračni drugovi žive odvojeno, a nisu se razveli, bračni drug koji nema dovoljno sredstava za život obično ima pravo na uzdržavanje od bračnog druga u boljem ekonomskom položaju. Pravo na uzdržavanje postoji isključivo dok razvod ne stupi na snagu. Međutim, nakon razvoda bračni drug koji nema dovoljno sredstava za život u određenim okolnostima može zahtijevati uzdržavanje nakon okončanja braka. Zakonom se priznaju sljedeća prava na uzdržavanje: uzdržavanje za skrb o djeci, uzdržavanje zbog starosti, bolesti ili nemoći, uzdržavanje zbog nezaposlenosti, dodatno uzdržavanje, uzdržavanje tijekom obrazovanja, daljnjeg osposobljavanja i prekvalifikacije te uzdržavanje zbog razloga pravičnosti. Ako postoji osnova za poništaj braka, u pojedinim slučajevima čak i nakon poništaja mogu postojati prava na naknadu i uzdržavanje.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Kad je riječ o zajednici bračne imovine, bračna se imovina nakon smrti jednog bračnog druga dijeli paušalnim uvećanjem zakonskog udjela nasljedstva za jednu četvrtinu (*gesetzlicher Erbteil*), neovisno o tome je li preminuli bračni drug doista stekao neku imovinu tijekom trajanja braka. Ako nadživjeli bračni drug nije nasljednik ili odbije nasljedstvo, može zahtijevati izjednačavanje stvarno stečene imovine i tražiti nužni dio (*kleiner Pflichtteil*). Nužni dio izračunava se na temelju zakonskog dijela nasljedstva, pri čemu se paušalna četvrtina bračne imovine ne uzima u obzir.

Ako su bračni drugovi dogovorili odvajanje imovine, po prestanku braka ne vrši se paušalno izjednačavanje bračne imovine. Primjenjuje se općenito važeći pravni redoslijed nasljeđivanja.

U okviru režima zajednice imovine ostavina obuhvaća polovinu zajedničke imovine, zadržane imovine i odvojene imovine preminule osobe. Dio nasljedstva nadživjelog bračnog druga utvrđuje se u skladu s općim odredbama.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Obiteljski sud nadležan je za imovinskoppravna pitanja, tj. za postupke koji se odnose na zahtjeve na temelju bračnoimovinskog prava, a posebno na izjednačavanje bračne imovine bračnih drugova.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Osoba u braku obično je odgovorna samo za svoje vlastite dugove i to samo svojom vlastitom imovinom. To isključuje radnje za razumno pokrivanje svakodnevnih potreba obitelji.

Međutim, kad je riječ o zajednici bračne imovine, postoje iznimke od načela u skladu s kojim bračni drug može slobodno raspolagati vlastitom imovinom. Ako jedan od bračnih drugova želi raspolagati cjelokupnom ili gotovo cjelokupnom vlastitom imovinom (prodati je, pokloniti itd.), potreban mu je pristanak drugog bračnog druga. Isto se primjenjuje ako osoba u braku želi raspolagati predmetima koji su u njezinu isključivom vlasništvu, ali čine dio kućanstva bračnog para. S druge strane, kad je riječ o režimu odvojene imovine, svaki bračni drug može slobodno raspolagati čitavom svojom imovinom i nije mu potreban pristanak drugog bračnog druga za raspolaganje predmetima koji čine dio kućanstva.

Ako su bračni drugovi dogovorili režim zajednice imovine, oni u pravilu zajednički upravljaju zajedničkom imovinom, osim ako se bračnim ugovorom upravljanje dodijeli jednom bračnom drugu. Zajedničkom imovinom moguće je odgovarati za obvezu koja proizlazi iz pravnog posla koji je bračni drug sklopio tijekom trajanja zajednice imovine samo ako je drugi bračni drug pristao na taj pravni posao ili ako pravni posao proizvodi učinke u odnosu na zajedničko vlasništvo čak i bez pristanka drugog bračnog druga.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Obiteljski dom i kućanski predmeti mogu se dijeliti dok bračni drugovi žive odvojeno ili nakon razvoda. Ako je do suvlasništva došlo na drugi način ili ako bračni drugovi ne mogu postići dogovor, predmet se stavlja na dražbu i prihod se dijeli.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Ako se bračni drugovi odluče za zajednicu imovine kao režim bračne stečevine, obvezni su položiti bračni ugovor ovjeren kod javnog bilježnika u zemljišne knjige te predati zahtjev za izmjenu unosa u zemljišnim knjigama. U svim ostalim slučajevima, tj. ako se bračni drugovi ne odluče za zajednicu imovine kao režim bračne stečevine, u zemljišne knjige nije potrebno unositi izmjene.

Posljednji put ažurirano: 02/11/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

1.1. Pravni režim: zajedničko građansko pravo i posebno pravo određenih autonomnih zajednica

Kad je riječ o Španjolskoj, nije moguće govoriti o jedinstvenom zakonodavstvu ni režimu bračne stečevine. Određene autonomne zajednice, zajedno s državom, imaju nadležnost za građansko pravo (iako sve ne uključuju režime bračne stečevine u pitanja koja mogu uređivati). To znači da svi španjolski državljani osim španjolskog državljanstva imaju i određeno regionalno državljanstvo (*vecindad civil*). Time se određuje primjenjuje li se na njih zajedničko građansko pravo ili pak posebno ili regionalno građansko pravo (članak 14. Građanskog zakonika).

Vlastito građansko pravo imaju Aragonija, Katalonija, Balearski otoci, Navarra, Baskija, Galicija i Valencija (iako Valencija ne uređuje režime bračne stečevine s obzirom na to da je zakon koji je donijela Ustavni sud (*Tribunal Constitucional*) proglasio neustavnim). Građani preostalih autonomnih zajednica imaju „zajedničko” regionalno državljanstvo (*vecindad civil común*) (člankom 14. Građanskog zakonika uređuje se način stjecanja regionalnog državljanstva).

– Kad je riječ o braku između španjolskih državljana (bez međunarodne komponente), da bi se utvrdilo koje je pravo mjerodavno za režim bračne stečevine te primjenjuje li se zajedničko pravo ili pravo određene autonomne zajednice, potrebno je razmotriti pravila međuregionalnog prava sadržana u uvodnom dijelu Građanskog zakonika (*Título Preliminar del Código Civil*) (članak 9. stavak 2. i članak 16. Građanskog zakonika):

Režim na temelju Građanskog zakonika primjenjuje se na bračne drugove sa zajedničkim regionalnim državljanstvom.

Ako bračni drugovi nemaju zajedničko regionalno državljanstvo, mjerodavno je pravo koje se odnosi na regionalno državljanstvo ili uobičajeno boravište jednog od bračnih drugova koje su zajednički odabrali u vjerodostojnoj ispravi izdanoj prije sklapanja braka. Ako to nije slučaj, mjerodavno je pravo mjesta zajedničkog uobičajenog boravišta neposredno nakon sklapanja braka. Konačno, ako ne postoji takvo boravište, mjerodavno je pravo mjesta u kojem se sklapa brak.

U iznimnim slučajevima, ako bračni drugovi imaju različito regionalno državljanstvo, a obje regije kao režim bračne stečevine imaju odvajanje imovine (te se režim primjenjiv u skladu s prethodno navedenim pravilima razlikuje od toga), primjenjuje se režim odvajanja imovine utvrđen u Građanskom zakoniku.

– Ako jedan bračni drug nije španjolski državljanin ili ako je bračni par povezan s drugom državom, mjerodavno se pravo utvrđuje u skladu s odredbama članka 33. Uredbe (EU) 2016/1103, koji se tumači tako da se, kad je riječ o španjolskim državljanima te kad se u Uredbi navodi državljanstvo kao kriterij povezanosti, to smatra upućivanjem na regionalno državljanstvo.

Međutim, regionalno državljanstvo koncept je koji se odnosi samo na španjolske državljane (članak 15. Građanskog zakonika). Stoga se, budući da se ne odnosi na strance, primjenjuje članak 33. stavak 2. u skladu s kojim se pravo državljanstva zamjenjuje pravom najbliže povezanosti, tj. pravom teritorijalne jedinice s kojom su bračni drugovi najbliže povezani.

1.2. Režimi bračne stečevine koji se primjenjuju ako ne postoji sporazum između bračnih drugova na temelju Građanskog zakonika i posebnih zakona autonomnih zajednica

S obzirom na utvrđivanje režima bračne stečevine u slučajevima kada bračni drugovi nisu sklopili sporazum, primjenjuje se dopunski zakon koji se razlikuje ovisno o mjerodavnom unutarnjem građanskom pravu:

Građanski zakonik (primjenjuje se ako se ne primjenjuje pravo Aragonije, Katalonije, Balearskih otoka, Navarre, Baskije, Galicije): zajednica imovine (*sociedad de gananciales*) (članak 1344. i dalje Građanskog zakonika). U skladu s tim režimom, stečevina i koristi koje je stekao jedan bračni drug postaju zajednička imovina obaju bračnih drugova. Osobna imovina svakog bračnog druga u osnovi uključuje imovinu koju je donio u brak i imovinu stečenu za vrijeme trajanja braka besplatno ili u zamjenu za osobnu imovinu. Glavno mjesto stanovanja stečeno prije sklapanja braka obuhvaćeno je posebnim režimom u skladu s kojim se, za razliku od ostale imovine koja je stečena prije sklapanja braka (a koja se uvijek smatra osobnom), naknadnim plaćanjima izvršenima zajedničkim sredstvima razmjerno pretvara u zajedničku imovinu. U slučaju sumnje, pretpostavlja se da je imovina u zajedničkom vlasništvu. Režim odgovornosti za zajedničku imovinu uređen je na isti način i uključuje imovinu koja proizlazi iz redovnog obavljanja profesije, umjetničke djelatnosti ili zanimanja. Ako jedan bračni drug ima dugove, isprva samo on odgovara za njih vlastitom imovinom. Ako je ona nedostatna, vjerovnici mogu oduzeti zajedničku imovinu. Međutim, u tom slučaju drugi bračni drug može zatražiti razvrstavanje zajednice imovine, pri čemu se oduzimanje zajedničke imovine zamjenjuje oduzimanjem udjela bračnog druga koji je dužnik. Od tog se trenutka na brak primjenjuje režim odvajanja imovine. Zajedničkom imovinom upravlja se zajednički (iako u svakodnevnom životu to može činiti bilo koji od bračnih drugova – ovlast za upravljanje kućanstvom (*potestad doméstica*)). Upravljanje osobnom imovinom odgovornost je bračnog druga koji je vlasnik te imovine (iako postoje posebne odredbe u pogledu obiteljskog doma, koji može biti u vlasništvu samo jednog bračnog druga, ali je ipak potreban pristanak drugog bračnog druga ili, u nedostatku toga, sudsko odobrenje). Za raspolaganje ili opterećenje zajedničke imovine potreban je pristanak obaju bračnih drugova.

Aragonija: zajednica imovine (*consorcio conyugal*) uređena člankom 210. i dalje Regionalnog zakonika Aragonije (*Código de Derecho Foral de Aragón*). U skladu s tim režimom, stečevina ili koristi koje je stekao jedan bračni drug na temelju svojeg rada, djelatnosti ili povrata na imovinu postaju zajednička imovina. Osobna imovina svakog bračnog druga u osnovi uključuje imovinu koju je donio u brak i imovinu stečenu za vrijeme trajanja braka besplatno ili u zamjenu za osobnu imovinu. U slučaju sumnje, pretpostavlja se da je imovina u zajedničkom vlasništvu. U skladu s aragonskim građanskim pravom, imovina stečena prije braka, među ostalim i glavno mjesto stanovanja, uvijek se smatra osobnom imovinom, osim ako je trošak u potpunosti odgođen i plaćen iz zajedničkih sredstava nakon sklapanja braka. Za taj imovinski režim uređen je sustav odgovornosti. Ako samo jedan bračni drug ima dugove, samo on odgovara za njih vlastitom imovinom. Ako je ta imovina nedostatna te u slučaju ovrhe nad zajedničkom imovinom zbog dugova za koje bračni dugovi nisu zajednički odgovorni, bračni drug dužnika može ostvariti pravo na zaštitu vrijednosti svojeg udjela u zajedničkoj imovini tako da zatraži likvidaciju zajednice imovine isključivo u svrhu utvrđivanja vrijednosti koju treba zaštititi, a da se pritom zajednica ne razvrgne.

Treba napomenuti da u Aragoniji nadživjeli bračni drug ima pravo na plodouživanje (*usufructo viudal aragonés*) koje, iako je nasljedno, može biti i potencijalno pravo koje se može ostvariti tijekom života (*derecho expectante de viudedad*).

Katalonija: odvajanje imovine (članak 232. stavak 1. Građanskog zakonika Katalonije (*Código Civil de Cataluña*)). U tom režimu svaki bračni drug ima pravo na vlasništvo nad čitavom svojom imovinom, pravo na upravljanje njome te uživanje i slobodnu upotrebu te imovine. U slučaju sumnje u pogledu toga koji od bračnih drugova posjeduje imovinu ili pravo, podrazumijeva se da ih posjeduju oboje u jednakim, nedjeljivim dijelovima. Međutim, pretpostavlja se da je pokretna imovina za osobnu upotrebu koja nije od izvanredne vrijednosti i koja pripada jednom od bračnih drugova isključivo njegovo vlasništvo, među ostalim i ona koja je izravno namijenjena obavljanju njegove djelatnosti.

Balearski otoci: odvajanje imovine (članak 3. Građanskog zakonika Balearskih otoka (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) u pogledu Mallorce, članak 65. u pogledu Menorce te članak 67. u pogledu Ibize i Formentere). U skladu s tim režimom, imovina koja pripada svakom bračnom drugu u trenutku sklapanja braka smatra se njegovom osobnom imovinom, kao i svaka imovina stečena na bilo koji način tijekom trajanja braka.

Navarra: zajednica imovine (*conquistas*) (Zakon br. 87 i dalje Novog zakonika Navarre (*Fuero Nuevo de Navarra*)). U tom režimu stečena imovina uključuje (među ostalim) imovinu koju je bilo koji od bračnih drugova stekao tijekom trajanja braka radom ili drugom aktivnošću te prihod od zajedničke i osobne imovine i povrat na tu imovinu. Osobna imovina uključuje imovinu koju je bračni drug stekao plaćanjem prije sklapanja braka, čak i ako stjecanje nastupi tijekom trajanja braka, ili ako se trošak ili naknada u cijelosti ili djelomično plaćaju iz sredstava drugog bračnog druga ili iz zajednice imovine, ili ako je do stjecanja došlo ostvarivanjem dobiti prije sklapanja ili tijekom trajanja braka. Sva imovina koja nije dokumentirana kao osobna smatra se zajedničkom. Stan i namještaj podliježu posebnom režimu ako su stečeni ili u cijelosti ili djelomično plaćeni tijekom braka, čak i ako proizlaze iz prethodnog vlasništva. U tom

slučaju, ako je plaćanje izvršeno uz jedini, isključivi doprinos jednog bračnog druga, smatra se njegovom osobnom imovinom. Ako je plaćanje izvršeno sredstvima u vlasništvu obaju bračnih drugova, imovina im oboma nedjeljivo pripada razmjerno njihovim doprinosima. Ako je plaćanje, uz sredstva iz zajednice imovine, izvršeno i sredstvima jednog bračnog druga ili obaju bračnih drugova, nedjeljivost se primjenjuje razmjerno doprinosu svakog bračnog druga i doprinosu iz zajednice imovine. Uređen je i sustav upravljanja zajedničkom i osobnom imovinom te sustav odgovornosti za zajedničku i osobnu imovinu. Ako postoje osobni dugovi te ako su osobna sredstva bračnog druga koji je dužnik nedostatna, vjerovnik može zatražiti oduzimanje zajedničke imovine, o čemu se obavlja drugi bračni drug. Ako on ne odgovori te se zajednička imovina oduzme, provodi se ovrha. U tom se slučaju smatra da je bračni drug koji je dužnik primio vrijednost svojeg udjela nakon što izvrši plaćanje iz vlastitih sredstava ili nakon likvidacije zajednice imovine. Međutim, drugi bračni drug može u roku od devet dana od obavijesti o oduzimanju zatražiti da se oduzimanje zajedničke imovine zamijeni preostalim dijelom imovine dodijeljenim bračnom drugu koji je dužnik nakon likvidacije zajednice imovine. U tom slučaju oduzimanje dovodi do razvrgnuća i likvidacije zajednice imovine te do primjene režima odvajanja imovine od tog trenutka nadalje.

Baskija: ako su oba bračna druga stanovnici nizinskih područja Bizkaia, Aramaio ili Llodio, brak je uređen regionalnim univerzalnim režimom zajednice imovine (*comunicación foral de bienes*). Ako samo jedan bračni drug ima regionalno državljanstvo nizinskih područja Bizkaia, Aramaio ili Llodio, taj se režim primjenjuje ako je neko od tih područja prvo zajedničko uobičajeno boravište bračnih drugova. U suprotnom se primjenjuje režim mjesta sklapanja braka. U ostalim područjima Baskije, ako ne postoji sporazum, režim bračne stečevine jest režim zajednice imovine (*sociedad de ganancias*) utvrđen u Građanskom zakoniku (članak 127. i dalje Regionalnog građanskog zakona Baskije (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)). U skladu s regionalnim univerzalnim režimom zajednice imovine, sva imovina, prava i udjeli, bez obzira na podrijetlo, koji pripadaju bilo kojem bračnom drugu te bez obzira na način kojim su stečeni jednako se dijele među njima. To se odnosi i na imovinu koja je donesena u brak i onu koja je stečena tijekom trajanja braka, bez obzira na to gdje se nalazi. Uprkos tom teoretski univerzalnom obilježju, područje primjene zajednice imovine razlikuje se ovisno o uzroku razvrgnuća. Stoga, ako se brak razvrgne uslijed smrti jednog od bračnih drugova, a postoje djeca iz braka, zajednica imovine univerzalne je naravi. Međutim, ako se brak razvrgne uslijed smrti bračnog druga, ali nema djece iz braka, ili ako se razvrgne zbog drugog razloga (kao što je razvod), zajednica imovine ograničava se na imovinu stečenu plaćanjem, pri čemu se isključuju imovina donesena u brak i ona stečena besplatno.

Galicija: zajednica imovine (*gananciales*) (članak 171. Građanskog zakona Galicije (*Ley de Derecho Civil de Galicia*)).

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi mogu urediti svoj režim bračne stečevine tako da se dodatne odredbe navedene u prethodnom odjeljku ne primjenjuju.

U tu svrhu moraju potpisati javni predbračni ugovor pred javnim bilježnikom (članci 1280. i 1315. Građanskog zakonika), koji se mora upisati u matični registar građana, a javni bilježnik mora istog dana kada se ugovor potpiše poslati ovjereni elektronički primjerak javne isprave odgovarajućem matičaru kao dokaz o upisu braka u registar (članak 60. Zakona o matičnom registru građana (*Ley del Registro Civil*)).

Bračni drugovi mogu izmijeniti režim bračne stečevine i tijekom trajanja braka na način kojim se ispunjavaju isti formalni zahtjevi (članak 1331. Građanskog zakonika) i ne krše prava trećih strana (članak 1317. Građanskog zakonika).

Ista mogućnost predviđena je u autonomnim zajednicama koje imaju vlastito građansko pravo za brakove koji su uređeni tim pravom: članak 231. stavak 10. i dalje Građanskog zakonika Katalonije, članak 3. Građanskog zakonika Balearskih otoka u pogledu Mallorce i Menorce (*capítulos*) i članak 66. Građanskog zakonika Balearskih otoka u pogledu Ibize i Formentere (*espólits*), članak 125. i dalje Građanskog zakona Baskije, članak 171. i dalje Građanskog zakona Galicije, članak 185. Regionalnog zakonika Aragonije i članak 78. i dalje Regionalnog građanskog zakonika Navarre.

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Bračni drugovi slobodno mogu birati svoj režim bračne stečevine te mogu odlučiti primjenjivati bilo koji režim, među ostalim one koji su uređeni bilo kojim od španjolskih građanskih zakona (u kojima su detaljno opisani režim bračne stečevine koji se primjenjuje u nedostatku sporazuma i drugi režimi koje stranke mogu dogovoriti) te one uređene propisima drugih država. Međutim, nikada se ne smiju uključivati odredbe protivne zakonu ili moralu ili one koje ograničavaju jednakost prava bračnih drugova (članak 1328. Građanskog zakonika i članak 14. španjolskog Ustava).

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Režim bračne stečevine prestaje poništajem, rastavom ili razvodom. To je propisano raznim propisima o različitim režimima bračne stečevine (među ostalim, na primjer, člankom 1392. Građanskog zakonika koji se odnosi na zajednicu imovine ili člankom 1415. Građanskog zakonika kojim se uređuju režimi sudjelovanja u Građanskom zakoniku).

U režimima zajednice imovine za likvidaciju potrebno je slijediti postupak utvrđen u Zakonu o parničnom postupku (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). Dok se on provodi, među bračnim drugovima nastaje oblik imovine u zajedničkom vlasništvu, različit od drugih režima zajednice imovine te s posebnim pravnim režimom, koji ostaje na snazi tijekom trajanja zajednice sve dok se odgovarajućim radnjama likvidacije i diobe za svakog od suvlasnika ne utvrdi poseban, individualizirani udio u imovini.

Zajednica imovine (*sociedad de ganancias*) može se likvidirati u skladu s pravilima iz članaka od 1392. do 1410. Građanskog zakonika međusobnim dogovorom pred javnim bilježnikom ili, ako ne postoji takav dogovor, pred sudom, što podliježe postupku utvrđenom u Zakonu o parničnom postupku. U režimu odvajanja imovine nije potrebno likvidirati režim bračne stečevine jer je svaki bračni drug vlasnik svoje imovine. Imovina koja od početka pripada oboma bračnim drugovima podliježe režimu suvlasništva, koji se nastavlja primjenjivati kao i prije poništaja, rastave ili razvoda, te se ne dovodi u pitanje pravo bilo kojeg od suvlasnika da zatraži njezinu diobu (kao što je slučaj u svim situacijama suvlasništva).

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Smrću isto tako prestaje režim bračne stečevine, kako je propisano raznim propisima o različitim režimima bračne stečevine (među ostalim, na primjer, člankom 1392. Građanskog zakonika u vezi s člankom 85. tog zakonika koji se odnose na zajednicu imovine ili člankom 1415. Građanskog zakonika kojim se uređuju režimi sudjelovanja u Građanskom zakoniku).

Ne dovode se u pitanje odredbe koje je preminuli bračni drug možda utvrdio oporukom te su za udovicu ili udovca utvrđena određena prava ovisno o pravu koje se primjenjuje na nasljeđivanje. Nadalje, ako bračni drug premine bez oporuke, udovac ili udovica ima određena prava na nasljeđivanje od svojeg bračnog druga.

Za utvrđivanje primjenjivog građanskog prava vrijedi sljedeće:

– Ako je bračni par povezan s više država, primjenjivo građansko pravo utvrđuje se u skladu s odredbama Uredbe br. 650/2012. Odredba članka 36. primjenjuje se ako je mjerodavno španjolsko pravo, tako da se u tom slučaju primjenjuju postojeći Građanski zakonik ili građanski propisi autonomnih zajednica, ovisno o konkretnoj povezanosti koju oporučitelj možda ima s autonomnom zajednicom koja ima svoje građansko pravo kojim se uređuje to pitanje.

– Kad je riječ o nasljeđivanju bez strane komponente, iako se ono uređuje građanskim propisima povezanim s regionalnim državljanstvom oporučitelja u trenutku smrti, prava koja se po snazi zakona dodjeljuju nadživjelom bračnom drugu uređuju se istim zakonom kojim se uređuju učinci braka, pri čemu se uvijek zaštićuju zakonski udjeli potomaka (članak 16. i članak 9. stavak 8. Građanskog zakonika).

U nastavku slijedi analiza prava nadživjelog bračnog druga s obzirom na različite građanske zakone koji postoje u Španjolskoj, ovisno o tome je li oporučitelj svojevrijedno uredio svoju ostavinu (najčešće oporukom) ili je preminuo bez oporuke.

– Ako je preminuli ostavio oporuku:

Građanski zakonik (primjenjuje se ako nije mjerodavno pravo Aragonije, Katalonije, Balearskih otoka, Navarre, Baskije, Galicije), kojim se utvrđuje da je najmanji dio imovine na koji nadživjeli bračni drug ima pravo jednak onomu kao u slučaju kad bračni drug premine bez oporuke, tj. plodouživanje trećine ostavine ako preminuli bračni drug ima djecu ili potomke. Ako preminuli bračni drug ima samo pretke, nadživjeli bračni drug ima pravo na plodouživanje polovine ostavine. Ako preminuli bračni drug nema ni potomke ni pretke, nadživjeli bračni drug ima pravo na plodouživanje dviju trećina ostavine (članak 834. i dalje Građanskog zakonika).

Aragonija: sklapanjem braka svaki bračni drug stječe pravo plodouživanja (*usufructo de viudedad*) čitave imovine bračnog druga koji premine (članak 271. Regionalnog građanskog zakonika Aragonije). To pravo (koje je obiteljskopravne, a ne nasljednopravne naravi) bračni drugovi imaju u skladu s režimom zajednice imovine u Aragoniji, čak i ako se njihovo regionalno državljanstvo naknadno promijeni, samo što se u tom slučaju isključuje zakonski udio utvrđen u skladu s nasljednim pravom. Nadživjeli bračni drug ima i pravo plodouživanja ako je preminula osoba u trenutku smrti imala regionalno državljanstvo Aragonije.

Balearski otoci: u Mallorci i Menorci nadživjelim bračnom drugu priznaje se univerzalno pravo plodouživanja ako oporučitelj nema žive roditelje. Pravo plodouživanja primjenjuje se na dvije trećine imovine ako su roditelji oporučitelja živi te na polovinu imovine ako oporučitelj ima potomke (članak 45. Regionalnog građanskog zakonika Balearskih otoka). U Ibizi i Formenteri nadživjeli bračni drug ne smatra se nužnim nasljednikom (*legitimario*).

Katalonija: nadživjelim bračnom drugu koji nema financijskih sredstava dodjeljuje se četvrtina ostavine (članak 452. stavak 1. Građanskog zakonika Katalonije). Nadalje, dodjeljuje mu se i druga prava povezana s imovinom koja mu pripada i ako nije uvrštena u ostavinu (članak 231. stavak 30. Građanskog zakonika Katalonije) te stambeni prostor. Konkretno, u tom pogledu primjenjuje se koncept jednogodišnje mirovine za nadživjelu osobu (*año de viudedad*), koja se sastoji od prava na nastavak upotrebe obiteljskog doma i uzdržavanje na trošak ostavine preminule osobe u trajanju od godine dana nakon smrti oporučitelja (članak 231. stavak 31. Građanskog zakonika Katalonije).

Galicija: nadživjeli bračni drug ima pravo plodouživanja polovine ostavine (članak 228. i dalje Zakona o građanskopravnim propisima Galicije (*Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*)).

Navarra: nadživjeli bračni drug ima pravo plodouživanja (*usufructo de fidelidad*) čitave imovine i prava preminule osobe (pod uvjetom da je ona u trenutku smrti imala regionalno državljanstvo Navarre) koji su joj pripadali u trenutku smrti (Zakon br. 253 Novog zakonika Navarre).

Baskija: nadživjeli bračni drug ili nadživjeli član izvanbračne zajednice ima pravo plodouživanja polovine oporučiteljeve imovine ako oporučitelj ima potomke. Ako nema potomke, pravo plodouživanja primjenjuje se na dvije trećine imovine (članak 52. Regionalnog građanskog zakona Baskije). To se ne primjenjuje u dolini Ayala u općinama Ayala, Amurrio i Okondo, ni u gradovima Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma i Sojoguti u općini Artziniega (članak 89. Regionalnog građanskog zakona Baskije), gdje se primjenjuje sloboda oporučnog raspolaganja. Ne primjenjuje se ni u nizinskim područjima Vizcaya, Aramaio i Llodio, gdje su na snazi posebna pravila o obiteljskoj imovini (*bienes troncales*) (članak 61. i dalje Regionalnog građanskog zakona Baskije).

– Ako preminuli nije ostavio oporuku (bezoporučno nasljeđivanje):

Građanski zakonik (primjenjuje se ako nije mjerodavno pravo Aragonije, Katalonije, Balearskih otoka, Navarre, Baskije, Galicije): udovac ili udovica ima pravo plodouživanja trećine ostavine ako preminula osoba ima djecu ili potomke odnosno polovine ostavine ako ima samo pretke, te se proglašava jedinim nasljednikom ako preminula osoba nema ni pretke ni potomke (članak 834. i dalje i članak 944. Građanskog zakonika).

Aragonija: udovac ili udovica nasljeđuje neobiteljsku imovinu (*bienes no troncales*) nakon predaka, te se ne dovodi u pitanje pravo plodouživanja nadživjele osobe u okviru oporučnog nasljeđivanja, koje se uvijek zadržava (članak 517. Regionalnog zakonika Aragonije). Obiteljska imovina odnosi se na imovinu koja je ostala u domu ili obitelji oporučitelja tijekom dvije generacije neposredno prije njegove generacije, bez obzira na izravno podrijetlo i način stjecanja, te na imovinu koju je oporučitelj stekao besplatno od predaka ili srodnika do šestog koljena. Ta se imovina prenosi na određene srodnike (*parientes troncales*) navedene u članku 526. Regionalnog zakonika Aragonije.

Balearski otoci: primjenjuju se (prethodno navedene) odredbe Građanskog zakonika, dok u Mallorci i Menorci udovac ili udovica, u najmanjoj mjeri, ima pravo na univerzalno plodouživanje ako roditelji preminule osobe nisu živi, pravo na plodouživanje dviju trećina ako su roditelji preminule osobe živi te pravo na plodouživanje polovine ako preminula osoba ima potomke.

Katalonija: ako preminula osoba nema potomke, udovac ili udovica imaju prednost nad precima preminule osobe u nasljeđivanju čitave imovine (članak 441. stavak 2. i članak 442. stavak 3. Građanskog zakonika Katalonije). Ako udovac ili udovica dijeli nasljedstvo s djecom preminule osobe ili njihovim potomcima, ima pravo na univerzalno plodouživanje ostavine (članak 441. stavak 2. i članak 442. stavak 3. Građanskog zakonika Katalonije).

Galicija: primjenjuje se režim utvrđen u Građanskom zakoniku (članak 267. Zakona o građanskopravnim propisima Galicije).

Navarra: bračni drug nasljeđuje neobiteljsku imovinu nakon braće i sestara i predaka. Kad je riječ o obiteljskoj imovini, bračni drug ima pravo plodouživanja čitave imovine i prava preminule osobe (pod uvjetom da je ona u trenutku smrti imala regionalno državljanstvo Navarre) koji su joj pripadali u trenutku smrti (Zakon br. 304 i dalje Novog zakonika Navarre).

Baskija: kad je riječ o obiteljskoj imovini, bračni drug ili član izvanbračnog partnerstva nasljednik je samo u odnosu na nekretnine koje su bračni drugovi stekli tijekom trajanja braka (članak 66. Regionalnog građanskog zakona Baskije). Ako preminula osoba nema potomke, nadživjeli bračni drug nasljeđuje neobiteljsku imovinu (članak 110. i dalje Regionalnog građanskog zakona Baskije).

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Nadležnost ima prvostupanjski sud (*Juzgado de Primera Instancia*) pred kojim se vodi ili se vodio postupak poništaja, rastave ili razvoda ili pred kojim se pokreću ili su pokrenuti postupci za razvrgnuće režima bračne stečevine zbog bilo kojeg od razloga predviđenih građanskopravnim zakonodavstvom (članak 807. Zakona o parničnom postupku).

U sudskim okruzima sudovi specijalizirani za obiteljsko pravo vode postupke za razvrgnuće i likvidaciju imovinskog režima, čak i ako ne proizlaze iz prethodnog postupka poništaja, rastave ili razvoda.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Općenito i u skladu s našim zajedničkim građanskopravnim sustavom, člankom 1373. Građanskog zakonika propisano je da svaki bračni drug za svoje dugove prema trećoj strani odgovara osobnom imovinom. Ako je osobna imovina nedostatna za namirenje dugova, vjerovnik (treća strana) može zatražiti oduzimanje zajedničke imovine. Međutim, bračni drug koji nije dužnik može zatražiti da se zajednička imovina zamijeni udjelom koji bračni drug koji je dužnik ima u zajednici imovine te u tom slučaju oduzimanje dovodi do razvrgnuća zajednice imovine.

Zakon o parničnom postupku sadržava sličnu odredbu u svrhe ovrhe kad je riječ o osobnom dugu za koji se ipak odgovara zajednicom imovine.

Naime, propisano je (članak 1365. Građanskog zakonika) da se iz zajedničke imovine vjerovniku (trećoj strani) plaćaju dugovi koji su bračnom drugu nastali:

1. pri izvršavanju ovlasti za upravljanje kućanstvom ili pri upravljanju ili raspolaganju zajedničkom imovinom koja mu prema zakonu ili ugovoru pripada te
2. pri redovnom obavljanju profesije, umjetničke djelatnosti ili zanimanja ili pri redovnom upravljanju osobnom imovinom.

Trgovački zakonik (*Código de Comercio*) sadržava slične odredbe za slučajeve u kojima je jedan od bračnih drugova trgovac.

Kad je riječ o opterećenju imovine ili raspolaganju imovinom u zajedničkom vlasništvu, osim ako je posebnom odredbom u predbračnom ugovoru utvrđeno drukčije, potreban je pristanak obaju bračnih drugova. Ako je raspolaganje besplatno (npr. donacija), a provodi ga samo jedan bračni drug, ono je ništavno.

Ipak, u interesu sigurnosti trgovine, u Građanskom zakoniku utvrđeno je da su radnje upravljanja imovinom i raspolaganja novcem ili vrijednosnim papirima valjane ako ih obavlja bračni drug u čije su ime upisani u registar i koji ih posjeduje.

Kad je riječ o nekretninama upisanim u registar, da bi se upisala imovina u ime osobe u braku i stečeno pravo povezano s trenutačnim ili budućim pravima u zajednici imovine, potrebno je navesti ime i prezime bračnog druga i režim bračne stečevine u korist treće strane koja vrši uvid u registar. Ako u registar ništa nije upisano, treća osoba koja postupa u dobroj vjeri, a koja plaćanjem stekne imovinu od osobe koja je upisana u registar kao ovlaštena osoba za izvršenje prijenosa, zadržava vlasništvo nad tako stečenom imovinom.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

To je uređeno člankom 806. i dalje Zakona o parničnom postupku. Uključuje korake navedene u nastavku.

a) Sastavljanje popisa imovine koja čini zajednicu imovine

Taj korak može nastupiti istodobno s postupkom poništaja, rastave ili razvoda ili razvrgnuća režima bračne stečevine, čak i ako u praksi počinje nakon donošenja pravomoćne odluke kojom se režim razvrgava.

Zahtjev mora uključivati prijedlog popisa imovine. Potrebno je pojaviti se pred službenikom suda (*Letrado de la Administración de Justicia*), pri čemu se na temelju prijedloga traži zajednički popis imovine. Ako postoji spor u pogledu imovine, održava se ročište pred sucem koji donosi odluku, protiv koje je moguće podnijeti žalbu.

b) Likvidacija

Za početak tog koraka potrebna je pravomoćna odluka o razvrgnuću režima bračne stečevine. Započinje prijedlogom za pokretanje likvidacije i pojavljivanjem pred službenikom suda kako bi bračni drugovi postigli dogovor o isplati kompenzacije i naknade za svakog bračnog druga te o razmjernoj diobi ostatka imovine određivanjem dijelova imovine.

Ako se ne postigne dogovor, imenuje se upravitelj ostavine koji će upravljati radnjama u okviru diobe. Nakon podnošenja prijedloga bračni ga drugovi mogu prihvatiti ili odbiti. Ako ga odbiju, spor se rješava sudskom odlukom, protiv koje je moguće podnijeti žalbu.

c) Predaja imovine i upis u registar imovine

Nakon konačnog odobrenja postupaka likvidacije i određivanja dijelova imovine, službenik suda dužan je svakom bračnom drugu predati imovinu i poslati vlasničke listove.

Osim tog postupka postoji još jedan, jednostavniji postupak u kojem se likvidacija vrši sporazumno između bračnih drugova ili između nadživjelog bračnog druga i nasljednikâ preminulog bračnog druga, u skladu s pravilima iz Građanskog zakonika i pred javnim bilježnikom.

U oba slučaja, ako u imovini koja podliježe likvidaciji postoje nekretnine, u registar imovine mogu se unijeti preslika odluke kojom se odobravaju postupci diobe, sudska odluka kojom se utvrđuje dioba imovine ili ovjerena javna isprava o likvidaciji zajednice imovine.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

U registar imovine mogu se unijeti isprave i ugovori povezani s vlasničkim i drugim stvarnim pravima na nekretninama. Moraju biti ovjereni u javnoj ispravi koja se unosi u registar u čijoj se mjesnoj nadležnosti nalaze predmetne nekretnine te se moraju platiti pripadajući porezi i pristojbe.

Da bi se ispravom mogli proizvoditi učinci u odnosu na treće strane, ona se mora predočiti u izvornom obliku i mora joj se priložiti potvrda iz španjolskog matičnog registra građana (ako je brak ondje upisan) kojom se potvrđuje razvrgnuće režima bračne stečevine. Ako je izvorna isprava izdana izvan Španjolske, potrebno ju je propisno legalizirati i, ako to voditelj registra zatraži, prevesti. Taj režim nije primjenjiv na pravne isprave i sudske odluke obuhvaćene europskim propisima, koji se razmjenjuju u skladu s odgovarajućim odredbama.

Posljednji put ažurirano: 01/02/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Francuska

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Bračnoimovinski režim skup je pravnih pravila kojima se uređuju imovinski odnosi između bračnih drugova te između bračnih drugova i trećih strana. Njime se utvrđuju pravila koja se primjenjuju na bračne drugove u pogledu ovlasti i vlasništva nad imovinom za trajanja režima ili po njegovu razvrgnuću, uslijed smrti ili razvoda.

Na bračne drugove koji u okviru bračnog ugovora nisu odabrali bračnoimovinski režim primjenjuje se zakonski režim zajedničke imovine stečene nakon sklapanja braka (*communauté réduite aux acquêts*) utvrđen u članku 1401. i dalje Građanskog zakonika (*Code civil*).

Prema tom zakonskom režimu zajedničke stečene imovine razlikuju se tri skupine imovine: zasebna imovina svakog od bračnih drugova i imovina koja je u zajedničkom vlasništvu bračnih drugova.

Sva imovina koju su bračni drugovi stekli prije sklapanja braka i imovina koju su za trajanja braka stekli nasljeđivanjem, darovanjem ili legatom (članak 1405. Građanskog zakonika) smatra se zasebnom imovinom. Određena osobna imovina kao što je odjeća, naknada štete zbog tjelesne ozljede ili nematerijalne štete itd., kako je utvrđeno u članku 1404. Građanskog zakonika, isto se tako smatra zasebnom imovinom. Zasebnu imovinu čini i imovina stečena izvanrednim primicima ili u zamjenu za zasebnu imovinu (članci 1406. i 1407. Građanskog zakonika).

S druge strane, zajednička imovina sastoji se od imovine koju su bračni drugovi stekli zajednički ili odvojeno za trajanja braka, uključujući njihove primitke i plaće. Člankom 1402. Građanskog zakonika predviđena je i pretpostavka zajedničke imovine, čime se utvrđuje da imovina za koju se ne može dokazati da je zasebna pripada u kategoriju zajedničke imovine stečene nakon sklapanja braka.

Svaki bračni drug u načelu ima pravo samostalno upravljati ili raspolagati zajedničkom imovinom (članak 1421. Građanskog zakonika). Međutim, potrebna je suglasnost obiju strana kad je riječ o najozbiljnijim radnjama kao što su besplatno ustupanje, prijenos i uspostava stvarnih prava na nepokretnoj imovini, *goodwill*, neprenosive dionice itd. (članci 1422. i 1424. Građanskog zakonika).

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Kad je riječ o temeljnim pravilima, na bračnoimovinske sporazume u načelu se ne primjenjuju ograničenja. Člankom 1387. Građanskog zakonika predviđeno je da se „zakonom uređuje samo imovinski odnos između bračnih drugova ako ne postoje posebni sporazumi koje bračni drugovi mogu sklopiti ako ih smatraju primjerenima, pod uvjetom da se njima ne krši javni moral ili sljedeće odredbe”.

Stoga bračni drugovi slobodno mogu odabrati svoj bračnoimovinski režim, pod uvjetom da poštuju odredbe obveznog primarnog režima utvrđene u članku 212. i dalje Građanskog zakonika.

U Građanskom zakoniku opisano je nekoliko mogućih vrsta ugovornih režima: ugovorena zajednička imovina (kao što je režim zajedničke ukupne imovine utvrđen u članku 1526. Građanskog zakonika), odvajanje imovine (članak 1536. i dalje Građanskog zakonika) ili udio u imovini stečenoj nakon sklapanja braka (članak 1569. i dalje Građanskog zakonika).

Kad je riječ o formalnim zahtjevima, kako bi bili valjani, bračnoimovinski sporazumi moraju se sastaviti u obliku javnobilježničke isprave i to prije sklapanja braka (članci 1394. i 1395. Građanskog zakonika). Mogu se izmijeniti javnobilježničkim aktom prema istom postupku, u skladu s uvjetima iz članka 1397. Građanskog zakonika. Od stupanja na snagu Zakona br. 2019-222 od 23. ožujka 2019. o planiranju za razdoblje 2018. – 2022. i reformi pravosudnog sustava (*loi no 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018-2022 et de réforme pour la justice*) sad je moguće promijeniti bračnoimovinski režim bez čekanja isteka razdoblja od dvije godine i u načelu se više ne zahtijeva sudska potvrda promjene režima (osim u slučaju prigovora vjerovnika ili punoljetne djece).

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Načelo slobode odabira bračnoimovinskog sporazuma ograničeno je obveznim uvjetima u pogledu primarnog režima, koji se primjenjuju na sve režime bez obzira na vrstu.

Ti se uvjeti navode u članku 212. i dalje Građanskog zakonika. Oni posebno uključuju odredbe kojima se štiti obiteljski dom (članak 215. treći stavak), pravila koja se primjenjuju na sudjelovanje u podmirivanju troškova kućanstva (članak 214.) i solidarnu odgovornost za dugove kućanstva (članak 220.).

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

U slučaju razvoda, zakonske rastave ili poništaja braka dolazi do razvrgnuća i likvidacije bračnoimovinskog režima.

Likvidacija bračnoimovinskog režima postupak je koji se provodi pred javnim bilježnikom, u okviru kojeg se utvrđuje i procjenjuju imovina i dugovi svakog od bračnih drugova.

Međutim, sudjelovanje javnog bilježnika nije obvezno ako se postupkom ne dijeli nepokretna imovina.

Uzroci razvrgnuća režima zajedničke imovine utvrđeni su u članku 1441. Građanskog zakonika: smrt jednog bračnog druga, pretpostavka smrti jednog bračnog druga, razvod, zakonska rastava, odvajanje imovine ili promjena bračnoimovinskog režima.

Kad je riječ o datumu na koji razvod počinje proizvoditi pravne učinke, u slučaju sporazumnog razvoda brak prestaje na datum na koji sporazum o razvodu sklopljen u obliku privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici postaje izvršiv. Ako se postupak razvoda pokreće pred sudom, tad je datum na koji razvod počinje proizvoditi pravne učinke datum na koji rješenje o razvodu postaje pravomoćno.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Smrt jednog od bračnih drugova dovodi do razvrgnuća bračnoimovinskog režima. Režim je razvrgnut na datum smrti, a utječe na odnose između bračnih drugova i odnose između bračnih drugova i trećih strana. Kad je riječ o bračnim drugovima na čiji se brak primjenjuje zakonski režim zajedničke imovine, člankom 1441. Građanskog zakonika predviđeno je da se taj režim razvrgava uslijed smrti jednog bračnog druga.

Stoga se uslijed smrti jednog od bračnih drugova mora provesti dvostruka likvidacija: prvo likvidacija bračnoimovinskog režima, a zatim i likvidacija nasljedstva.

U skladu s člankom 763. Građanskog zakonika, ako je glavno mjesto stanovanja nadživjelog bračnog druga bila nekretnina u vlasništvu obaju bračnih drugova ili nekretnina koja u potpunosti ulazi u ostavinu, tad taj bračni drug ima pravo na besplatnu upotrebu te nekretnine i uživanje u njoj u razdoblju od godine dana. Riječ je o učinku braka.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Sudac obiteljskog suda (*juge aux affaires familiales, JAF*) nadležan je za odlučivanje o bračnoimovinskim režimima (Zakon br. 2009-506 od 12. svibnja 2009. o pojednostavnjenju prava (*loi n° 2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*), Odluka br. 2009-1591 od 17. prosinca 2009. o postupcima u kojima odlučuje sudac obiteljskog suda, a koji se odnose na bračnoimovinske režime i zajedničko vlasništvo (*décret n° 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*), Okružnica CIV/10/10 od 16. lipnja 2010. o ovlastima suca obiteljskog suda u pogledu likvidacije (*circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge aux affaires familiales en matière de liquidation*)).

Kad je riječ o postupku sporazumnog razvoda koji se ne vodi pred sudom, sporazum bračnih drugova sklapa se u obliku privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici, a izvornik te isprave podnosi se javnom bilježniku (članak 229-1 Građanskog zakonika). U okviru sporazumnog razvoda likvidaciju bračnoimovinskog režima treba provesti u trenutku razvoda braka. Sporazum mora sadržavati izjavu o nagodbi u pogledu bračnoimovinskog režima, koju treba sastaviti pred javnim bilježnikom ako se likvidacija odnosi na imovinu koju je potrebno upisati u zemljišne knjige (odnosno nepokretnu imovinu) (članak 229-3 Građanskog zakonika). U tom slučaju u postupku sudjeluju dva odvjetnika i javni bilježnik.

Opće je pravilo da javni bilježnik mora provesti likvidaciju bračnoimovinskog režima ako se ona odnosi na barem jednu nekretninu koju je potrebno upisati u zemljišne knjige.

Sud odlučuje samo o spornim predmetima ili predmetima u kojima nije postignut dogovor.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Na temelju članka 220. Građanskog zakonika odredbom o primarnom režimu koja se primjenjuje neovisno o bračnoimovinskom režimu koji su odabrali bračni drugovi uređeni su odnosi između bračnih drugova i trećih strana. Tim je člankom utvrđeno načelo solidarne odgovornosti bračnih drugova za dugove kućanstva: „Svaki bračni drug ovlašten je samostalno sklapati ugovore koji se odnose na održavanje kućanstva ili odgoj i obrazovanje djeteta. Bračni drug solidarno je odgovoran za svaki dug koji je na taj način prouzročio drugi bračni drug. Međutim, solidarna odgovornost ne primjenjuje se na izdatke koji su očito pretjerani s obzirom na životni stil kućanstva, korisnost ili beskorisnost transakcije ili dobru ili lošu vjeru ugovorne treće strane. Isto tako, solidarna se odgovornost ne primjenjuje ako dugovi nisu nastali uz suglasnost obaju bračnih drugova za kupnju uz obročnu otplatu iznosa ili za zajmove, osim ako se radi o malim iznosima potrebnima za podmirivanje svakodnevnih potreba i ako kumulativna svota iznosa, kad je riječ o višestrukim zajmovima, nije očito pretjerana s obzirom na životni stil kućanstva.

U okviru zakonskog režima zajedničke imovine vjerovnici u načelu mogu pokrenuti sudski postupak radi naplate dugova za koje par odgovara zajedničkom imovinom na temelju članka 1413. Građanskog zakonika.

Međutim, vjerovnici jednog bračnog druga mogu oduzeti primitke i plaće drugog bračnog druga samo ako je dug nastao zbog održavanja kućanstva ili odgoja i obrazovanja djeteta, u skladu s člankom 220. Građanskog zakonika (članak 1414. Građanskog zakonika).

Na zajedničku imovinu ne primjenjuju se ni obveze koje nastaju kad jedan od bračnih drugova samostalno sklopi ugovor o jamstvu ili kreditu. Obveze koje u tom slučaju nastaju odnose se samo na zasebnu imovinu i prihod bračnog druga koji sklapa ugovor, osim ako je drugi bračni drug u tu svrhu dao svoju izričitu suglasnost (članak 1415. Građanskog zakonika).

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju

Kako bi se provela likvidacija bračne stečevine, potrebno je utvrditi različite skupine imovine (zasebnu i zajedničku imovinu, dospjela plaćanja i dugove između bračnih drugova, imovinu i obveze). Ako postoje skupine imovine koje je potrebno podijeliti, one se dijele kako bi se provela distribucija imovine i vlasništva bračnih drugova.

U okviru režima zajedničke imovine stečene nakon sklapanja braka imovina se dijeli u jednakim dijelovima između bračnih drugova. Međutim, strane se u okviru svojeg bračnog ugovora mogu odlučiti za drukčiju, neravnomjernu podjelu.

Podjela zajedničke imovine može se temeljiti na sporazumnoj nagodbi ili se strane mogu obratiti sudu. Kad je riječ o sporazumnoj nagodbi, bračni drugovi sastavljaju sporazum o podjeli. Taj će se sporazum sastaviti u obliku javnobilježničkog akta ako se odnosi na imovinu koju je potrebno upisati u zemljišne knjige. O podjeli će odlučivati sudovi ako strane ne uspiju postići dogovor o likvidaciji ili distribuciji imovine. Sudac će odlučivati o zahtjevima za održavanje zajedničkog vlasništva ili isključivu dodjelu (članak 831. Građanskog zakonika).

Neovisno o tome temelji li se podjela na sporazumnoj nagodbi ili o njoj odlučuje sud postupak završava podjelom imovine, u skladu s načelom jednake podjele na temelju jednake vrijednosti. Tako se svakom korisniku dodjeljuje imovina jednakovrijedna njegovim pravima u okviru zajedničkog vlasništva. Ako je sastav imovine takav da nije moguće stvoriti jednakovrijedne dijelove, nejednakost se kompenzira isplaćivanjem razlike. Određena imovina može se dodijeliti isključivo jednom od korisnika.

Podjela ima deklaratorni učinak; odnosno smatra se da je svaki bračni drug na temelju pravne fikcije oduvijek bio vlasnik imovine koja mu je dodijeljena i da nikad nije bio vlasnik imovine koja je dodijeljena drugom bračnom drugu.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Kad je riječ o podjeli koja se temelji na sporazumnoj nagodbi, a imovina koja se dijeli podliježe upisu u zemljišne knjige (drugim riječima, nepokretna imovina), isprava o likvidaciji i podjeli mora biti u javnobilježničkom obliku.

Člankom 710-1 Građanskog zakonika propisano je da „kako bi se mogle ispuniti formalnosti povezane s upisom u zemljišne knjige, svaka radnja ili pravo moraju se temeljiti na javnobilježničkom aktu s ovjerom javnog bilježnika koji djeluje u Francuskoj, sudskoj odluci ili vjerodostojnoj ispravi koju je izdalo upravno tijelo”.

Bračni drugovi u tom slučaju moraju platiti, kao prvo, naknadu od 2,5 % izračunanu na temelju neto vrijednosti podijeljene imovine i, kao drugo, javnobilježničke pristojbe i naknadu za rad javnog bilježnika.

Posljednji put ažurirano: 09/03/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Hrvatska

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Režim zakonskog uređenja imovinskih odnosa bračnih drugova uređen je Obiteljskim zakonom, a prema kojemu se na imovinske odnose bračnih drugova primjenjuju odredbe Obiteljskog zakona o zakonskom uređenju imovinskih odnosa bračnih drugova, a ako su bračni drugovi svoje imovinske odnose uredili bračnim ugovorom, tada se na njihove imovinske odnose primjenjuju odredbe bračnog ugovora.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi mogu urediti svoj režim bračne stečevine bračnim ugovorom. Bračni ugovor sklapa se u pisanom obliku, a potpisi bračnih drugova moraju biti ovjereni kod javnog bilježnika.

Uglavci o upravljanju ili raspolaganju imovinom imaju pravni učinak ako su upisani u zemljišne knjige, odnosno u javne upisnike kod kojih je upis nužan za stjecanje prava ili se stvar ne može upotrebljavati bez takvoga upisa. Uknjižba prava vlasništva na bračnoj stečevini koja je u naravi nekretnina može se provesti i na temelju prijedloga obaju bračnih drugova koji sadrži izričitu, pisanu i bezuvjetnu izjavu kojom jedan bračni drug pristaje na uknjižbu prava vlasništva drugoga bračnog druga u jednakim dijelovima ili drukčije ako su tako ugovorili.

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Zabranjeno je ugovaranje primjene stranog prava na imovinskopravne odnose u bračnom ugovoru.

Jedan bračni drug ima pojedinačnu i samostalnu odgovornost za obveze koje je preuzeo prije sklapanja braka kao i za obveze koje je sam preuzeo poslije sklapanja braka, a ne tiču se potreba bračne i obiteljske zajednice. Za obveze koje je preuzeo jedan bračni drug koje se odnose na tekuće potrebe bračne i obiteljske zajednice odgovaraju oba bračna druga solidarno vlastitom imovinom i bračnom stečevinom. Solidarna odgovornost vrijedi i za obveze koje su u vezi s bračnom stečevinom bračni drugovi preuzeli zajednički. Bračni drug ima pravo na regres od drugog bračnog druga koji je na temelju solidarne odgovornosti sam namirio obvezu.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Imovinski odnosi bračnih drugova nakon prestanka braka koji nemaju sklopljen bračni ugovor uređuju se sudskom odlukom, temeljem Obiteljskog zakona te zakona kojima se uređuju obveznopravni, stvarnopravni i drugi imovinski odnosi.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

U slučaju spora za podjelu braće imovine po prestanku braka, mjerodavan je općinski građanski sud.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Nepostojanje suglasnosti za izvanredne poslove ne utječe na prava i obveze poštene treće osobe. Bračni drug bez čije suglasnosti je izvanredni posao poduzet, ima pravo na naknadu štete koja mu je od strane drugog bračnog druga time uzrokovana.

Za poslove redovite uprave poput redovitoga održavanja, iskorištavanja i upotrebe stvari za njezinu redovitu svrhu, smatra se da je drugi bračni drug dao svoju suglasnost ako se ne dokaže suprotno. Izvanredni poslovi odnose se na izvanredne poslove na nekretninama ili pokretninama koje se upisuju u javne upisnike za koje je potrebno zajedničko poduzimanje posla ili pisana suglasnost drugoga bračnog druga s ovjerom potpisa kod javnog bilježnika.

Uglavci bračnog ugovora o upravljanju ili raspolaganju imovinom imaju pravni učinak prema trećim osobama ako su upisani u zemljišne knjige, odnosno u javne upisnike kod kojih je upis nužan

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Uknjižba prava vlasništva na bračnoj stečevini koja je u naravi nekretnina može se provesti i na temelju prijedloga obaju bračnih drugova koji sadrži izričitu, pisanu i bezuvjetnu izjavu kojom jedan bračni drug pristaje na uknjižbu prava vlasništva drugoga bračnog druga u jednakim dijelovima ili drukčije ako su tako ugovorili.

Na ispravi koja sadrži izričitu, pisanu i bezuvjetnu izjavu, potpis bračnog druga koji pristaje na uknjižbu prava vlasništva drugoga bračnog druga mora biti bitno ovjeren kod javnog bilježnika.

Posljednji put ažurirano: 30/01/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Italija

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Režim bračne stečevine u Italiji podrazumijeva režim zajednice imovine kako je predviđeno u članku 177. i dalje Građanskog zakonika.

Prema režimu zajednice imovine zajedničke ili odvojene kupnje bračnih drugova za vrijeme braka, osim kupnji koje se odnose na vlastitu imovinu, obuhvaćene su bračnom stečevinom.

Vlastitom imovinom bračnog druga smatra se sljedeće:

- 1) imovina koja je već pripadala bračnim drugovima prije datuma sklapanja braka
- 2) imovina koja je primljena na dar ili je stečena nasljedstvom nakon datuma sklapanja braka
- 3) imovina za strogo osobnu upotrebu svakog bračnog druga
- 4) imovina potrebna bračnom drugu za obavljanje njegove djelatnosti
- 5) imovina primljena na ime naknade štete, kao i svaka mirovina povezana s djelomičnim ili potpunim gubitkom radne sposobnosti
- 6) imovina stečena novčanim iznosom koji potječe od prijenosa ili zamjene vlastite imovine, pod uvjetom da je to izričito navedeno u trenutku stjecanja.

Režim zajednice imovine obuhvaćena je i sljedeća imovina:

- 1) dobit koju je svaki bračni drug ostvario, primio i nije potrošio u vrijeme razvrgnuća zajednice
- 2) prihod od odvojenih djelatnosti svakog bračnog druga, ako nije potrošen u vrijeme razvrgnuća zajednice
- 3) sva poduzeća kojima zajednički upravljaju bračni drugovi i koja su osnovana nakon datuma sklapanja braka.

Za upravljanje bračnom stečevinom i zastupanje u pravnim postupcima u vezi s radnjama koje se odnose na bračnu stečevinu oba su bračna druga odgovorna zasebno, a zajednički su odgovorni za poslove izvanrednog upravljanja.

Imovina obuhvaćena bračnom stečevinom dijeli se podjelom imovine i obveza na jednake dijelove.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi mogu sklopiti drugačiji sporazum koji mora biti u obliku javnog akta da bi bio valjan.

Ako je odabran režim odvojene imovine, ta se odluka može objaviti i u matičnoj knjizi vjenčanih.

Bračni drugovi mogu dogovoriti osnivanje kapitalnog fonda prijenosom određene pokretne ili nepokretne imovine upisane u javne registre ili kreditnih instrumenata kako bi se zadovoljile potrebe njihove obitelji (članak 167. Građanskog zakonika).

Fond može osnovati samo jedan bračni drug ili oba bračna druga javnom ispravom ili oporukom.

Vlasništvo i upravljanje fondom podliježu pravilima o režimu zakonske zajednice imovine (članak 168. Građanskog zakonika).

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Bračni drugovi ne mogu općenito odlučiti da se na njihove imovinske odnose u cijelosti ili djelomično primjenjuju zakoni kojima bračni drugovi ne podliježu ili običaji, već moraju izričito navesti sadržaj sporazuma kojima namjeravaju urediti imovinske odnose (članak 161. Građanskog zakonika).

Svaki sporazum sklopljen za potrebe miraza u svakom je slučaju ništetan (članak 166.a Građanskog zakonika).

Ako bračni drugovi odluče sporazumom izmijeniti režim zakonske zajednice imovine, u taj režim ne mogu uključiti sljedeće:

- 1) imovinu za strogo osobnu upotrebu
- 2) imovinu potrebnu bračnom drugu za obavljanje njegove djelatnosti
- 3) imovinu primljenu na ime naknade štete
- 4) svaku mirovinu povezanu s djelomičnim ili potpunim gubitkom radne sposobnosti.

Osim toga, nisu moguće iznimke od pravila o režimu zakonske zajednice u pogledu upravljanja imovinom i jednakosti udjela.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Razvod, rastava ili poništavanje braka ima za posljedicu prestanak zakonske zajednice imovine.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Smrt ima za posljedicu razvrgnuće zakonske zajednice.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Nadležna su sudska tijela u skladu s općim pravilima.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Obveze koje je jedan od bračnih drugova preuzeo prije datuma sklapanja braka ne odnose se na imovinu obuhvaćenu bračnom stečevinom, kao ni obveze u pogledu darova i nasljedstva koje su bračni drugovi primili za vrijeme trajanja braka, a koje nisu obuhvaćene režimom zajednice (članci 187. i 188. Građanskog zakonika).

Obveze koje je jedan od bračnih drugova preuzeo nakon datuma sklapanja braka u vezi s poduzimanjem radnji koje ne ulaze u redovno poslovanje bez potrebnog pristanka drugog bračnog druga, u slučaju da se dugovi prema vjerovnicima ne mogu podmiriti iz vlastite imovine, odnose se na imovinu obuhvaćenu bračnom stečevinom (članak 189. Građanskog zakonika).

Ako se dospjeli iznosi ne mogu namiriti iz imovine zajednice, vjerovnici mogu alternativno poduzeti radnje u odnosu na vlastitu imovinu svakog bračnog druga, do iznosa polovine zahtjeva (članak 190. Građanskog zakonika).

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Imovina obuhvaćena bračnom stečevinom dijeli se podjelom imovine i obveza na jednake dijelove. Uzimajući u obzir potrebe i skrbništvo nad uzdržavanim osobama, sud koji provodi podjelu imovine može jednom bračnom drugu dodijeliti pravo plodouživanja određene imovine koja pripada drugom bračnom drugu (članak 194. Građanskog zakonika).

Tijekom podjele bračni drugovi imaju pravo zadržati svaku pokretnu imovinu koja je pripadala svakom od njih prije datuma nastanka zajednice ili koja je primljena kao nasljedstvo ili dar za vrijeme trajanja zajednice.

Ako se ne može pronaći takva pokretna imovina, bračni drugovi mogu tražiti iznos jednak vrijednosti te imovine dostavljanjem dokaza o njezinoj vrijednosti, među ostalim i navođenjem opće poznate vrijednosti, osim ako takva imovina nedostaje jer je upotrijebljena ili izgubljena ili iz bilo kojeg drugog razloga koji se ne može pripisati drugom bračnom drugu (članak 196. Građanskog zakonika).

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Svi ugovori o prijenosu vlasništva nepokretne imovine i, općenito, sve isprave o osnivanju, prijenosu ili izmjeni prava na nepokretnoj imovini moraju se unijeti u odgovarajuću zemljišnu knjigu. Kupnje nepokretne imovine obuhvaćene bračnom stečevinom nisu izuzete od navedenog pravila.

Svaka osoba koja traži prijepis mora dostaviti Zemljišnoknjižnom uredu, u dva primjerka, obavijest o imovinskom režimu stranaka – ako su vjenčane – u skladu s izjavom iz isprave ili potvrde matičara koji je naveo imovinski režim u vjenčanom listu, a mora priložiti i kopiju isprave kojom se dokazuje vlasništvo. Ostali bračni sporazumi na temelju kojih, na primjer, za posebne dijelove vlastite nepokretne imovine koji pripadaju jednom bračnom drugu vrijedi režim zajednice ili kojima se uspostavlja kapitalni fond za nepokretnu imovinu, isto se tako moraju upisati u zemljišne knjige.

Posljednji put ažurirano: 21/12/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Malta

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Stranama koje žele sklopiti brak u skladu s malteškim pravom Malta nudi slobodu izbora režima kojim će se uređivati njihova bračna stečevina. Međutim, glavni je režim bračne stečevine u Malti zajednica bračne imovine. Taj režim primjenjuje se po snazi zakona u bilo kojem braku, osim ako strane koje su već u braku ili ga namjeravaju sklopiti odluče u obliku javne isprave da se njihov imovinski režim uređuje u skladu s drugim režimom koji nije u suprotnosti s duhom malteškog prava. Uz zajednicu bračne imovine, ostale vrste režima bračne stečevine koje postoje u Malti uključuju odvajanje imovine i zajednicu preostale imovine pod posebnim upravljanjem.

U okviru **zajednice bračne imovine** kao zakonskog režima bračne stečevine u Malti predviđa se da sve što strane steknu nakon sklapanja braka čini dio zajednice bračne imovine te stoga pripada objema stranama u jednakim dijelovima. Malteškim pravom izričito je propisano što čini dio zajednice bračne imovine te su isključene donacije, nasljedstva i posebna imovina svake strane.

U okviru **odvajanja imovine** kao režima koji strane mogu odabrati umjesto zajednice bračne imovine predviđa se da svaka strana ima pravo na potpunu kontrolu nad imovinom stečenom prije i nakon sklapanja braka te na upravljanje njome, pri čemu nije potreban pristanak druge strane.

U okviru **zajednice preostale imovine pod posebnim upravljanjem** kao režima koji strane mogu odabrati umjesto zajednice bračne imovine predviđa se da svaki bračni drug ima pravo na stjecanje i zadržavanje imovine koju je stekao i upravljanje tom imovinom kao da je to imovina u njegovu isključivom vlasništvu. Međutim, takvim režimom bračnim drugovima nije onemogućeno stjecanje zajedničke imovine kojom se potom zajednički upravlja.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Kad je riječ o **režimu zajednice bračne imovine**, opće je pravilo da su oba bračna druga obvezna zajednički raspolagati i upravljati svojom bračnom stečevinom. Međutim, u pogledu tog režima malteško pravo razlikuje uobičajeno upravljanje, odnosno one radnje koje jedan od bračnih drugova sam može obavljati, i izvanredno upravljanje, odnosno one radnje koje oba bračna druga moraju zajednički obavljati. U malteškom pravu nabrojane su samo radnje koje se smatraju izvanrednim upravljanjem, a sve što nije izričito sadržano u njemu smatra se radnjama u okviru uobičajenog upravljanja. Stoga je pristanak obaju bračnih drugova formalni zahtjev koji uvijek treba poštovati i primjeni režima zajednice bračne imovine. Ako obje strane nisu dale pristanak u pogledu prijenosa ili utvrđivanja stvarnog ili osobnog prava na nepokretnoj ili pokretnoj imovini, radnja se može poništiti na zahtjev strane koja nije dala svoj pristanak. Kad je riječ o **režimu odvajanja imovine**, opće je pravilo da svaki bračni drug ima pravo raspolagati i upravljati svojom imovinom bez pristanka drugog bračnog druga.

Kad je riječ o **režimu zajednice preostale imovine pod posebnim upravljanjem**, opće je pravilo da bračni drug ne treba prethodni pristanak drugog bračnog druga kada odabere samostalno steći imovinu te ima pravo samostalno raspolagati i upravljati navedenom stečevinom. S druge strane, ako bračni drugovi nešto steknu zajedno, oboje su prethodno morali dati svoj pristanak i stoga oboje imaju pravo zajedno raspolagati i upravljati tom stečevinom.

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Ako odaberu **režim zajednice bračne imovine**, bračni drugovi dužni su sve raditi zajedno. Stoga nemaju slobodu u načinu raspolaganja i upravljanja imovinom, uz iznimku radnji koje se smatraju uobičajenim upravljanjem za koje nije potreban njihov zajednički pristanak.

S druge strane, ako odaberu **režim odvajanja imovine**, svaki bračni drug ima slobodu raditi ono što smatra prikladnim u pogledu imovine koja glasi na njegovo ime, bez uplitanja drugog bračnog druga.

Kad je riječ o **režimu zajednice preostale imovine pod posebnim upravljanjem**, ako bračni drug stekne imovinu bez pristanka drugog bračnog druga, ima slobodu upravljati njome bez ikakvih ograničenja na temelju režima. Međutim, ako je u ime obaju bračnih drugova izvršena kupnja, oni ne mogu postupati po vlastitu nahođenju, nego to moraju činiti zajednički.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Kad je riječ o razdoblju valjanosti **režima zajednice bračne imovine**, zakonom je jasno utvrđeno da on stupa na snagu na dan sklapanja braka te prestaje nakon razvrgnuća braka, odnosno nastupanja razvoda. Nadalje, zakonom je propisano da se u slučaju rastave može tražiti zakonska dioba imovine.

U slučaju **režima zajednice preostale imovine pod posebnim upravljanjem** zakonom je utvrđeno da on prestaje, među ostalim, razvrgnućem braka ili rastavom.

Međutim, u slučaju da je brak uređen **režimom odvajanja imovine**, bračni drug čiji je brak prestao, bilo zakonskom rastavom ili poništajem, nastavlja raspolagati i upravljati imovinom koju je stekao u svoje ime.

Prema tome, učinci razvoda, rastave ili poništaja u pogledu bračne stečevine takvi su da bračni drugovi sve što je stečeno dijele na temelju sporazumnog rješenja ili odluke nadležnog suda.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Nakon smrti bračnog druga prestaje režim bračne stečevine i počinje se primjenjivati malteško nasljedno pravo kako bi se imovina preminulog bračnog druga podijelila među nasljednicima. Glavni je čimbenik koji se uzima u obzir taj je li preminula osoba ostavila oporuku ili nije.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Nadležno tijelo koje odlučuje o pitanjima povezanim s režimom bračne stečevine jest građanski sud (obiteljski odjel).

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Nakon što režim bračne stečevine stupi na snagu između bračnih drugova, on stvara pravne odnose između njih i trećih strana, ovisno o slučaju. Treće strane imaju pravo ostvarivati svoja zakonska prava prema bračnim drugovima zajednički ili odvojeno, ovisno o tome s kim su sklopili ugovor ili dužničku obvezu.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Postupak diobe imovine obično se odvija u fazi kada su bračni drugovi pokrenuli postupak rastave ili razvoda. Te vrste postupaka zahtijevaju od bračnih drugova da prije obraćanja nadležnom sudu započnu postupak mirenja.

Ako je mirenje uspješno, bračni se drugovi mogu sporazumno rastati te se u tom slučaju dogovaraju o svojim uzajamnim pravima, pravima u pogledu djece i o diobi bračne stečevine putem javne isprave, koju potom pomno razmatra nadležni sud kako bi se osiguralo da su prava bračnih drugova uravnotežena.

Nakon odobrenja nadležnog suda taj se ugovor ovjerava kod javnog bilježnika i upisuje u registar kako bi proizvodio učinke u sve pravne svrhe, uključujući treće strane.

Ako postupak mirenja nije uspješan i strane ne postignu sporazumno rješenje, obvezne su pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom u kojem traže razvrgnuće režima bračne stečevine kako bi podijelile imovinu. Kad odluka nadležnog suda postane pravomoćna, upisuje se u registar kako bi proizvodila učinke u sve pravne svrhe, uključujući treće strane.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Za upis nekretnine u registar u Malti javni bilježnik koji je sastavio izvorni ugovor za tu nekretninu javnom registru mora dostaviti bilješku o ovjeri kako bi se izvršio upis. Nakon dostave bilješke o ovjeri nekretnina se upisuje u registar te ugovor postaje obavezujući za ugovorne strane i za treće strane.

Posljednji put ažurirano: 09/11/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Austrija

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Na temelju austrijskog prava zadani je režim bračne stečevine režim odvajanja imovine (*Gütertrennung*). Svaki bračni drug zadržava imovinu koju je stekao prije sklapanja braka i postaje jedini vlasnik imovine koju stekne tijekom trajanja braka (članci 1233. i 1237. austrijskog Građanskog zakonika, *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*). Isto tako, svaki je bračni drug jedini vjerovnik svojim dužnicima i jedini dužnik svojim vjerovnicima.

2 Na koji način bračni drugovi mogu uređiti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi mogu putem bračnog ugovora (*Ehepakt*) odabrati imovinski režim različit od zadanog. Kako bi bračni ugovor bio valjan, potrebno je sastaviti javnobilježničku ispravu (članak 1. Zakona o javnobilježničkim ispravama, *Notariatsaktsgesetz*).

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Bračni drugovi u načelu mogu sami odabrati režim bračne stečevine. Međutim, kad je riječ o nenarušenom braku, bračnim se ugovorom ne može, na primjer, predvidjeti potpuno uzajamno oslobođenje od plaćanja uzdržavanja.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Zakonsko „potpuno” odvajanje imovine primjenjuje se samo do proglašenja ništavnosti, razvoda ili poništaja braka, s obzirom na to da se od tog trenutka nadalje provodi podjela imovine u kojoj vlasnički status nije odlučujući kriterij. Prestanak braka temelji se na načelu podjele bračne stečevine. Dije se bračna stečevina (imovina koju su upotrebljavala oba bračna druga, na primjer, obiteljski dom, osobni automobil ili kućanski predmeti) i bračna ušteđevina. Bračna ušteđevina uključuje svaku vrstu imovine koju su bračni drugovi stekli za vrijeme trajanja braka i koja je, ovisno o njezinoj prirodi, obično namijenjena unovčenju.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Ako bračni drug koji živi u okviru zajednice imovine (*Gütergemeinschaft*) (rijetka u praksi) umre, zajednička se imovina dijeli. Neto imovina preostala nakon odbitka svih dugova raspodjeljuje se između nadživjelog bračnog druga i ostavine u skladu s dogovorenim omjerom. U uobičajenim slučajevima režima odvajanja imovine (*Gütertrennung*) zakonski udio koji dobiva nadživjeli bračni drug određuje se ovisno o drugim srođnicima preminule osobe koji isto tako nasljeđuju imovinu. Nadživjeli bračni drug ima pravo na jednu trećinu ostavine ako je preminuli partner iza sebe ostavio nadživjelo dijete ili njegove potomke odnosno pravo na dvije trećine ostavine ako je preminuli partner iza sebe ostavio nadživjele roditelje. U ostalim slučajevima nadživjeli bračni drug ima pravo na cjelokupnu ostavinu. Bračni je drug jedan od obveznih nasljednika koji imaju pravo na nužni dio ostavine (*pfllichtteilsberechtigte Personen*). Nužni dio koji pripada bračnom drugu polovina je onoga što bi taj bračni drug dobio u skladu s redoslijedom nasljeđivanja.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

U skladu s člancima 81. i dalje Zakona o braku (*Ehegesetz*), nakon razvoda, poništaja ili proglašenja ništavnosti braka o imovini se odlučuje na temelju uzajamnog dogovora ili sudske odluke.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Bračni drug u načelu ne može dodijeliti određeno pravo niti nametnuti obveze trećoj strani bez suglasnosti drugog bračnog druga. Samo u okviru „prešutnog zastupanja utemeljenog na činjenicama“ (*Schlüsselgewalt*) bračni drug koji upravlja zajedničkim kućanstvom i koji nema primanja može drugog bračnog druga zastupati u pravnim poslovima u svakodnevnom životu koji se vrše za potrebe zajedničkog kućanstva i ne premašuju određenu razinu koja odgovara životnom standardu bračnih drugova. To se ne odnosi na slučajeve u kojima je jedan bračni drug trećoj strani izjavio da ne želi da ga njegov bračni drug zastupa. Ako treća strana na temelju okolnosti ne može utvrditi djeluje li bračni drug u svojstvu zastupnika, tada se smatra da su oba bračna druga solidarno odgovorna.

Režim zajednice imovine – kad ga bračni drugovi odaberu umjesto režima odvajanja imovine – samo stvara obvezu u odnosu između bračnih drugova u skladu s kojom jedan bračni drug ne smije raspolagati svojim dijelom zajedničke imovine bez suglasnosti drugog bračnog druga. Kad je riječ o imovini, stvarni učinak nastupa samo ako se u zemljišne knjige upiše zabrana prodaje i opterećivanja u skladu s člankom 364.c Građanskog zakonika ili ograničenje u skladu s člankom 1236. Građanskog zakonika u kojima se navodi da, ako se primjenjuje režim zajednice imovine, niti jedna strana ne smije jednostrano raspolagati svojom polovinom ili udjelom imovine.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Podjela imovine u slučaju razvoda, poništaja ili proglašenja ništavnosti braka u skladu s člancima 81. i dalje Zakona o braku ne ovisi o krivnji, iako se krivnja može uzeti u obzir pri razmatranju pravednosti. Imovina se dijeli na temelju uzajamnog dogovora stranaka ili sudske odluke za koju jedna od stranaka podnosi zahtjev. U protivnom se nastavlja primjenjivati režim odvajanja imovine, to jest, svaki bračni drug zadržava vlastitu imovinu. Zahtjev se mora podnijeti u roku od jedne godine od trenutka kada rješenje o razvodu braka počne proizvoditi pravne učinke. Dijele se bračna stečevina i bračna ušteđevina. U skladu s člankom 82. Zakona o braku podjela imovine ne uključuje sljedeću imovinu: imovinu koju je bračni drug stekao prije sklapanja braka ili naslijedio, imovinu koju je bračnom drugu darovala treća strana, imovinu kojom se u osobne ili poslovne svrhe isključivo služio samo jedan bračni drug, imovinu koja pripada trgovačkom društvu ili dionice u trgovačkom društvu, osim ako je riječ samo o ulaganjima.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Zahtjev za upis prava vlasništva u zemljišne knjige mora se podnijeti okružnom sudu nadležnom za područje u kojem se nalazi nekretnina koja se treba upisati.

Zahtjev se mora podnijeti u pisanom obliku i mora sadržavati potpis podnositelja zahtjeva. Potpis se u načelu ne mora ovjeriti, osim ako zahtjev uključuje izjavu o upisu (*Aufsandungserklärung*).

Zahtjevu se mora priložiti javna ili privatna isprava u kojoj se navodi pravna osnova za stjecanje imovine (na primjer, kupoprodajni ugovor) i koja sadržava ovjerene potpise stranaka. Uz točne podatke o imovini, privatne isprave moraju sadržavati i izjavu o upisu.

Izjava o upisu izjava je o izričitoj pristanku na upis (u zemljišne knjige) osobe čija su prava ograničena, opterećena, poništena ili prenesena na drugu osobu (u slučaju kupoprodajnog ugovora, prodavatelja). Izjavu o upisu mora ovjeriti sud ili javni bilježnik i moraju je potpisati ugovorne strane. Izjava o upisu može se podnijeti i kao dio zahtjeva za upis prava vlasništva u zemljišne knjige. U tom slučaju potpise na zahtjevu mora ovjeriti sud ili javni bilježnik.

U skladu s člankom 160. Saveznog poreznog zakonika (*Bundesabgabeordnung*) uz zahtjev se mora priložiti potvrda o izvršenju poreznih obveza. To je potvrda kojom porezno tijelo potvrđuje da ne postoje neplaćeni porezi koji bi onemogućavali upis u zemljišne knjige.

Zahtjev koji sastavlja odvjetnik ili javni bilježnik mora se podnijeti elektroničkim putem. U tom se slučaju popratne isprave moraju pohraniti u digitalnu arhivu isprava. Potvrda o izvršenju poreznih obveza koju izdaje porezno tijelo u tom se slučaju može zamijeniti izjavom o samoprocjeni koju sastavlja odvjetnik ili javni bilježnik.

Posljednji put ažurirano: 05/06/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Portugal

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Da. Bračni drugovi u pravilu mogu odabrati svoj režim pravne stečevine sklapanjem bračnog ugovora. Takav je ugovor poznat kao predbračni ugovor (*convenção antenupcial*) kako je propisano člankom 1698. portugalskog Građanskog zakonika (*Código Civil*).

Međutim, u skladu s člancima 1717. i 1721. Građanskog zakonika ako bračni drugovi ne odaberu režim pravne stečevine ili ako je predbračni ugovor nevažeći, zakonski je režim bračne stečevine režim zajedničkog vlasništva nad imovinom stečenom nakon sklapanja braka.

U tom je slučaju u člancima od 1721. do 1731. Građanskog zakonika utvrđeno koja je imovina zajednička, a koja osobna.

U iznimnim je slučajevima utvrđenima u članku 1720. Građanskog zakonika obvezni režim režim odvajanja imovine.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi mogu urediti svoj režim bračne stečevine sklapanjem predbračnog ugovora, u kojem mogu odabrati jedan od triju režima bračne stečevine utvrđenih u Građanskom zakoniku ili dogovoriti neko drugo rješenje u skladu s mjerodavnim pravom (članak 1698. Građanskog zakonika).

U nastavku se navode tri režima bračne stečevine utvrđena u Građanskom zakoniku:

zajedničko vlasništvo nad imovinom stečenom nakon sklapanja braka (*regime da comunhão de adquiridos* – članci od 1721. do 1731. Građanskog zakonika)
zajedničko vlasništvo nad cjelokupnom imovinom (*regime da comunhão geral de bens* – članci od 1732. do 1734. Građanskog zakonika)
odvajanje imovine (*regime da separação de bens* – članci od 1735. do 1735. Građanskog zakonika).

Kao što je prethodno navedeno, bračni drugovi mogu dogovoriti drugo rješenje u skladu s mjerodavnim pravom. To se primjenjuje u slučaju kada je režim bračne stečevine zajedničko vlasništvo nad imovinom stečenom nakon sklapanja braka, ali se bračni drugovi u okviru predbračnog ugovora dogovore da će određena nekretnina koju je jedan bračni drug stekao prije sklapanja braka (na primjer, obiteljski dom) nakon sklapanja braka postati zajednička imovina zbog toga što žele da svaki od njih bude odgovoran za otplaćivanje hipoteke.

Formalni je uvjet da predbračni ugovor mora imati oblik javne isprave koju je sastavio javni bilježnik (javnobilježnička isprava) ili izjave izrečene pred službenikom matičnog ureda (članak 1710. Građanskog zakonika i članci od 189. do 191. Zakona o građanskom registru (*Código do Registo Civil*)). Predbračni se ugovor u pravilu mora sklopiti prije sklapanja braka. U skladu s člankom 1714. Građanskog zakonika predbračni ugovor i režim bračne stečevine ne mogu se promijeniti nakon sklapanja braka, osim ako je drukčije utvrđeno člankom 1715. Građanskog zakonika.

Pravne odredbe koje se primjenjuju na predbračne ugovore sadržane su u knjizi IV. glavi II. poglavlju IX. odjeljku III. Građanskog zakonika (članci od 1698. do 1716.).

Pravne odredbe koje se primjenjuju na darove između bračnih drugova sadržane su u knjizi IV. glavi II. poglavlju X. odjeljcima I. i II. Građanskog zakonika (članci od 1753. do 1766.).

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnimovinskog režima?

Postoje dvije situacije predviđene člankom 1720. Građanskog zakonika u kojima je obvezni režim odvojene imovine: kada se brak sklapa bez primjene postupka koji prethodi sklapanju braka i kada bračni drugovi imaju 60 ili više godina.

U svim drugim slučajevima bračni drugovi mogu sami odabrati režim koji je u skladu s mjerodavnim pravom.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

U skladu s člankom 1688. Građanskog zakonika bračni odnos prestaje razvodom ili poništajem braka, ne dovodeći u pitanje odredbe povezane s uzdržavanjem. Zakonskom rastavom brak ne prestaje, ali pravni učinci vrlo su slični onima u slučaju razvoda braka, kako je objašnjeno u nastavku.

Kad je riječ o podjeli imovine i otplati dugova, u članku 1689. Građanskog zakonika propisano je da po završetku režima bračne stečevine bračni drugovi ili njihovi nasljednici imaju pravo na svoju osobnu imovinu i svoj udio u zajedničkoj imovini. Bračni drug koji ima dug prema zajedničkoj imovini mora taj dug podmiriti.

Kad je riječ o dugovima, prednost se daje otplati zajedničkih dugova sredstvima iz zajedničke imovine, a preostali dugovi podmiruju se tek nakon otplate zajedničkih dugova. Ako jedan bračni drug ima dug prema drugom bračnom drugu, taj dug mora platiti sredstvima iz svojeg udjela u zajedničkoj imovini. Ako zajednička imovina ne postoji, bračni drug mora otplatiti taj dug sredstvima iz osobne imovine.

Pravni učinci razvoda braka

Učinci razvoda braka utvrđeni su člancima od 1788. do 1793.-A Građanskog zakonika.

Opće je pravilo da razvodom prestaje brak i da razvod ima iste posljedice kao i prestanak braka uslijed smrti.

Kad je riječ o nasljeđivanju, u skladu s člankom 2133. Građanskog zakonika bivši bračni drug nakon presude o razvodu gubi status zakonskog nasljednika čak i u slučaju da se ta presuda izrekne nakon smrti drugog bračnog druga.

U skladu s portugalskim pravom bračna se stečevina u pravilu dijeli tek nakon zaključenja postupka razvoda braka, a ne tijekom postupka. Međutim, u slučaju sporazumnog razvoda braka pred matičnim uredom bračni drugovi mogu odmah dogovoriti način podjele bračne stečevine (članak 272.-A Zakona o građanskom registru).

Kad je riječ o učincima razvoda braka, opće je pravilo sljedeće:

razvod braka proizvodi pravni učinak od datuma kada sudska odluka kojom se utvrđuje da se brak razvodi postane pravomoćna.

Imovinskopравни učinci razvoda braka na odnos između bračnih drugova:

razvod braka ima retroaktivni imovinskopравни učinak na odnos između bračnih drugova od datuma pokretanja postupka razvoda braka

međutim, na zahtjev jednog od bračnih drugova imovinskopравни učinci razvoda njihova braka mogu vrijediti retroaktivno od datuma kada su bračni drugovi prestali živjeti zajedno, u slučaju da je taj datum potvrđen u okviru postupka

kad je riječ o podjeli imovine nakon razvoda braka, nijedan bračni drug ne smije dobiti više nego što bi dobio da je brak sklopljen u okviru režima zajedničkog vlasništva nad imovinom stečenom nakon sklapanja braka

oba bračna druga gube sve koristi dobivene ili koje će se dobiti na temelju sklapanja braka (npr. darovi koje bračni drugovi daju jedan drugome; darovi koje je treća osoba dala paru radi sklapanja braka). U tom slučaju osoba koja daje dar može donijeti odluku da korist pripadne djeci bračnih drugova u skladu s općim uvjetima građanskopravne odgovornosti, oštećeni bračni drug ima pravo pred redovnim sudovima zatražiti naknadu štete koju je prouzročio drugi bračni drug

u slučaju kada se osnova za razvod braka odnosi na problem s mentalnim zdravljem jednog od bračnih drugova, bračni drug koji podnosi zahtjev za razvod mora drugom bračnom drugu nadoknaditi štetu zbog osobne ozljede prouzročene prestankom braka. Zahtjev za naknadu štete mora se podnijeti u okviru postupka razvoda braka

svaki bračni drug može od suda zatražiti dopuštenje da nastavi unajmljivati obiteljski dom, neovisno o tome je li dom u zajedničkom vlasništvu ili u vlasništvu drugog bračnog druga

kućni ljubimci povjeravaju se jednom ili oboma bračnim drugovima, uzimajući u obzir interese svakog bračnog druga i njihove djece te dobrobit životinje.

Imovinskopравни učinci razvoda braka na odnose između bračnih drugova i trećih strana navedeni su u nastavku:

bračni drugovi mogu se pozvati na imovinskopravne učinke razvoda braka protiv trećih strana tek nakon datuma kada je presuda upisana u građanski registar.

Kad je riječ o obvezama uzdržavanja između bivših bračnih drugova, u člancima 2016. i 2019. Građanskog zakonika utvrđeno je sljedeće:

opće je pravilo da su oba bivša bračna druga nakon razvoda braka obvezni skrbiti o sebi

svaki bivši bračni drug ima pravo na uzdržavanje, neovisno o tome je li razvod bio sporazuman; međutim, pravo na uzdržavanje može se uskratiti na temelju pravednosti

pravo na uzdržavanje prestaje ako korisnik započne zajednički život ili je diskvalificiran zbog neprimjerenog ponašanja.

Učinci zakonske rastave

Kad je riječ o zakonskoj rastavi, člankom 1794. Građanskog zakonika upućuje se na odredbe o razvodu, kako je prethodno navedeno, uz jednu iznimku: zakonskom rastavom ne prestaje brak.

Osim te iznimke, u skladu s člancima 1795.-A, 2016. i 2133. Građanskog zakonika učinci zakonske rastave na bračnu stečevinu, obveze uzdržavanja i nasljeđivanje jednaki su učincima razvoda braka.

Pravni učinci poništaja braka

Postoji razlika između poništaja braka i nepostojećeg braka.

Kad je riječ o nepostojećem braku, kako je propisano člancima od 1628. do 1630. Građanskog zakonika (npr. u slučajevima potpune nesuglasnosti jednog bračnog druga ili obaju bračnih drugova), nepostojeći brak ne proizvodi nikakve učinke.

Kad je riječ o ponišťaju građanskog braka, kako je propisano člankom 1631. Građanskog zakonika (npr. u slučaju zakonskih prepreka ili pogreške pri davanju suglasnosti), učinci utvrđeni člankom 1647. Građanskog zakonika sljedeći su:

ako su oba bračna druga postupila u dobroj vjeri, brak proizvodi učinke među bračnim drugovima i u odnosu na treće strane sve dok sudska odluka o poništaju ne postane pravomoćna

ako je samo jedan od bračnih drugova postupio u dobroj vjeri, tada samo taj bračni drug može imati koristi od učinaka braka. Osim toga, bračni drug koji postupi u dobroj vjeri može se pozvati na učinke braka u odnosu na treće strane, ako oni odražavaju odnos među bračnim drugovima.

Ta se pravila primjenjuju na ponišťaje katoličkih brakova sklopljenih pred crkvenim vlastima sve dok presuda ne bude upisana u građanski registar, pod uvjetom da je katolički brak ondje upisan.

Člancima 1649. i 1650. Građanskog zakonika propisane su posebne kazne povezane s imovinom u slučajevima kada brak sklapa maloljetnik ili kada se sklapanjem braka krše zakonske prepreke, kao što su slučajevi navedeni u nastavku:

maloljetnik koji sklopi brak bez potrebnog odobrenja smatra se maloljetnikom sve do punoljetnosti u pogledu pitanja upravljanja imovinom koju je posjedovao u trenutku sklapanja braka i koja mu je darovana nakon sklapanja braka. Međutim, nužna sredstva za uzdržavanje osigurat će se iz prihoda od te imovine roditelji ili zakonski zastupnik maloljetnika, a ne njegov bračni drug, upravljat će tom imovinom sve dok maloljetnik ne postane punoljetan ta se imovina za vrijeme trajanja braka ili nakon njegova prestanka ne smije upotrebljavati za podmirenje dugova bilo kojeg od bračnih drugova prije nego što maloljetnik postane punoljetan

ako se prepreke utvrđene člankom 1604. točkama (c) i (d) Građanskog zakonika prekrše (npr. postoji prepreka koja se temelji na krvnom srodstvu), bračni drug koji krši prepreku ne može primiti korist u obliku dara ili ostavine od drugog bračnog druga.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

U članku 1788. Građanskog zakonika utvrđeno je da u slučaju smrti jednog bračnog druga režim bračne stečevine završava.

Zajednička imovina mora se podijeliti. U skladu s člankom 2024. Građanskog zakonika imovina preminule osobe uključuje njezinu osobnu imovinu i, ovisno o slučaju, njezin udio u zajedničkoj imovini bračnih drugova.

Opće je pravilo da je nadživjeli bračni drug zakonski nasljednik koji ima pravo na nužni dio nasljedstva, neovisno o tome postoji li oporuka (članci 2131. i 2133. odnosno 2158. i 2159. Građanskog zakonika, kako je primjenjivo).

Osim toga, u skladu s uvjetima iz članka 2103.-A Građanskog zakonika nadživjeli bračni drug pri podjeli imovine ima pravo na korištenje obiteljskim domom, njegovim sadržajem i pokućstvom. Ako to premašuje njegov udio u nasljedstvu i zajedničkoj imovini, nadživjeli bračni drug mora nadoknaditi štetu drugim nasljednicima.

Međutim, u skladu s člankom 1698. i člankom 1700. stavkom 3. Građanskog zakonika, ako je režim bračne stečevine režim odvajanja imovine, bračni drugovi mogu se u okviru predbračnog ugovora odreći svojeg statusa nasljednika.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Sudovi, matični uredi i javni bilježnici nadležni su za odlučivanje o stvarima koje se odnose na bračnu stečevinu, prema potrebi u situacijama navedenima u nastavku.

Prema portugalskom pravu, predbračni ugovori i imovinskopravni režimi u načelu su nepromjenjivi u skladu s člankom 1714. Građanskog zakonika. Stoga, ako budući bračni drugovi žele odabrati imovinskopravni režim i odstupiti od zakonskog imovinskopravnog režima, imovinskopravni režim mora se uspostaviti predbračnim ugovorom (članak 1710. Građanskog zakonika), koji mora biti sklopljen prije sklapanja braka. Za vrijeme trajanja braka bračni drugovi ne mogu sklopiti ugovor kojim se mijenja ili stavlja izvan snage režim bračne stečevine. Iznimke od tog načela predviđene su u članku 1715. Građanskog zakonika (npr. u slučaju zakonske podjele imovine ili zakonske rastave).

Odredbe koje se odnose na imovinskopravni režim moraju biti utvrđene predbračnim ugovorom (članak 1698. Građanskog zakonika). Za njegovo sklapanje propisan je određeni oblik i objava. Prema članku 1710. Građanskog zakonika, da bi predbračni ugovori bili valjani, moraju se sklopiti izjavom u matičnom uredu ili u obliku javne isprave potpisane kod javnog bilježnika. U skladu s člankom 1711. stavkom 1. Građanskog zakonika, predbračni se ugovori moraju upisati da bi proizveli učinke u odnosu na treće strane. U tu svrhu nasljednici bračnih drugova i drugih strana u predbračnom ugovoru ne smatraju se trećim stranama. Uz upis ugovora, moraju se upisati i činjenice sadržane u tom ugovoru. Postoji i rok koji se mora poštovati: predbračni ugovor mora biti potpisan prije sklapanja braka, ali ne smije proći više od godinu dana od datuma potpisivanja ugovora do sklapanja braka jer u protivnom ugovor prestaje važiti u skladu s člankom 1716. Građanskog zakonika.

Prethodno navedene informacije dostupne su u *Europskim propisima*: učinak na aktivnost matičnih ureda i javnih bilježnika (Os Regulamentos Europeus: impacto na actividade registal e notarial), dostupno na portugalskom i engleskom jeziku na <https://www.redecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/>.

U slučaju razvoda braka, zakonske rastave ili poništaja braka, tijelo nadležno za rješavanje podjele imovine i primjenu odgovarajućeg imovinskopravnog režima ovisi o tome jesu li se bračni drugovi dogovorili o načinu podjele bračne stečevine.

U slučaju razvoda braka ili zakonske rastave, ako su se bračni drugovi dogovorili o načinu podjele bračne stečevine, nadležne su službe matičnih ureda. U tom slučaju mogu nastati dvije situacije: u slučaju sporazumnog razvoda braka ili sporazumne zakonske rastave nadležne su službe matičnih ureda i u okviru tog postupka mogu odobriti sporazum o podjeli, rješavati pitanja plaćanja poreznih obveza i unositi izmjene u zemljišne knjige kao rezultat podjele; kad je riječ o razvodu braka ili zakonskoj rastavi koji su pokrenuti na temelju tužbe, nadležni su sudovi za obitelj i maloljetnike (*Tribunais de Família e Menores*). Ako stranke pristanu na podjelu imovine nakon razvoda ili rastave braka, službe matičnih ureda nadležne su za pitanja podjele, poreznih obveza i izmjena u zemljišnim knjigama nastalima zbog podjele. Relevantna pravila utvrđena su u člancima 272.-A i 272.-B Građanskog zakonika. Praktične informacije o toj usluzi i troškovima te usluge dostupne su na <https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha>.

Ako stranke nakon razvoda braka ili zakonske rastave postignu sporazum o podjeli imovine, javnu ispravu mogu ovjeriti kod javnog bilježnika. U tom je slučaju javni bilježnik odgovoran za upisivanje nekretnine u roku od dva mjeseca, a stranke u istom vremenskom roku moraju ispuniti svoje porezne obveze (članci 8.-B i 8.-C Zakona o zemljišnim knjigama (*Código do Registo Predial*)).

Kada bračni drugovi ne mogu postići sporazum o podjeli, u slučaju razvoda braka, zakonske rastave ili poništaja braka, na zahtjev bilo koje strane mora se pokrenuti postupak popisa imovine (*processo de inventário*). Sudovi imaju isključivu nadležnost nad postupkom popisa imovine u situacijama predviđenima člankom 1083. stavkom 1. Građanskog zakonika (npr. kada popis imovine ovisi o drugim sudskim postupcima). U drugim se situacijama u skladu s člankom 1083. stavkom 2. Građanskog zakonika postupak popisa imovine može zatražiti na inicijativu podnositelja ili u međusobnom dogovoru svih zainteresiranih strana, na sudu ili kod javnog bilježnika s popisa iz članka 1. Pravnog režima za postupak popisa imovine (*Regime do Inventário Notarial*) objavljenog u Prilogu Zakonu br. 117/19. od 13. rujna 2019. Javni bilježnici predmet rješavaju služeći se sustavom upravljanja predmetima <https://www.inventarios.pt/>

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Člancima 1682. i 1683. Građanskog zakonika propisano je da u nekim slučajevima bračni drug mora pribaviti suglasnost drugog bračnog druga kako bi s trećom stranom mogao sklapati određene ugovore. To ovisi o režimu bračne stečevine (npr. režim podjele imovine ili zajedničkog vlasništva nad imovinom), ovlastima upravljanja koje proizlaze iz tog režima (npr. zajedničko upravljanje određenom imovinom), prirodi imovine (npr. obiteljski dom, zajednička imovina) ili prirodi ugovora (npr. kupoprodajni ugovor, ugovor o prihvatanju darova).

U skladu s člankom 1687. Građanskog zakonika izostanak suglasnosti drugog bračnog druga ima sljedeće posljedice za treće strane:

ako jedan od bračnih drugova sklopi ugovor kojim se krše odredbe članka 1682. stavaka 1. i 3. (npr. prijenos vlasništva nad određenom pokretninom), članka 1682.A (npr. prijenos vlasništva nad nekretninom u okviru režima zajednice imovine; prijenos vlasništva nad obiteljskim domom u okviru bilo kojeg režima bračne stečevine), članka 1682.B (npr. otkazivanje najma za obiteljski dom) ili članka 1683. stavka 2. (odricanje od nasljedstva ili legata) Građanskog zakonika, drugi bračni drug ili njegov nasljednik može zatražiti raskid takvog ugovora

ako bračni drug bez suglasnosti drugog bračnog druga, kada je takva suglasnost potrebna, prenese vlasništvo nad neupisanom pokretninom ili sklopi ugovor kojim se ta imovina opterećuje, prethodno navedeni raskid ugovora ne može se primijeniti protiv treće strane koja je postupila u dobroj vjeri

ako jedan bračni drug nezakonito prenese vlasništvo nad imovinom koja isključivo pripada drugom bračnom drugu ili sklopi ugovor kojim se ta imovina opterećuje, ugovor će biti ništavan i iznos se mora nadoknaditi, posebno u skladu s člancima od 892. do 904. Građanskog zakonika kojima se utvrđuju posljedice nelegitimnosti prodavatelja.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Ako postoji sporazum o podjeli imovine, mogu ga odobriti službe matičnog ureda ili može biti naveden u javnoj ispravi potpisanoj kod javnog bilježnika, ovisno o situacijama spomenutima u odgovoru na pitanje 6.

Ako se ne postigne dogovor o podjeli, postupak popisa imovine pokreće se pred sudom ili kod javnog bilježnika, kako je navedeno u odgovoru na pitanje 6. Postupak sudskog popisa imovine uređen je odredbama knjige V., naslova XVI. (članci od 1082. do 1130.) Građanskog zakonika, koje se, uz potrebne izmjene primjenjuju na javnobilježnički popis imovine (članak 2. Pravnog režima za postupak popisa imovine objavljenog u Prilogu Zakonu br. 117/19 od 13. rujna 2019.).

Postupak popisa imovine za podjelu bračne stečevine obuhvaća faze navedene u nastavku: početna faza; osporavanje i provjera obveza; prethodno saslušanje zainteresiranih strana; prethodni nalog i sastanak zainteresiranih strana (*conferência de interessados*); plan podjele i potvrđivanje sudske odluke; završna faza.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Podnositelj zahtjeva za upis nekretnine mora zahtjev za upis podnijeti zemljišnoknjižnom uredu zajedno s dokaznom dokumentacijom. Isprave koje se obično traže su: javna isprava, pravni opis imovine (*caderneta predial*), dokaz o plaćanju pristojbe i općinskog poreza na nekretnine te, prema potrebi, potvrda o brisanju hipoteke. Ako su te isprave već upisane pri zemljišnoknjižnom uredu, potrebno je samo uputiti na njih.

Nadalje, ako zahtjev podnosi zastupnik podnositelja zahtjeva, uz njega se mora priložiti punomoć. Međutim, u skladu s člankom 39. Zakona o zemljišnim knjigama, odvjetnici, javni bilježnici i pravni zastupnici (*solicitadores*) pri podnošenju zahtjeva za upis ne moraju dostaviti punomoć.

Podnositelj zahtjeva koji posjeduju digitalni certifikat (građani s portugalskom osobnom iskaznicom, odvjetnici, javni bilježnici i pravni zastupnici propisno registrirani pri odgovarajućim strukovnim udruženjima) mogu zahtjev za upis nekretnine i potrebne isprave podnijeti putem interneta. Podnositelji zahtjeva koji ne posjeduju digitalni certifikat zahtjev mogu podnijeti osobno u zemljišnoknjižnom uredu ili ga poslati poštom.

Informacije o postupku i troškovima upisa dostupne su na:

 <https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial>

Postojeće verzije portugalskog Građanskog zakonika i drugih prethodno navedenih zakona dostupne su na portugalskom jeziku na:

 [Código Civil](#)

 [Código do Registo Civil](#)

 [Código do Registo Predial](#)

 [Código de Processo Civil](#)

 [Regime do Inventário Notarial](#)

Završna napomena:

Ovaj informativni list sadržava opće informacije; nije iscrpan i nema obvezujući učinak za kontaktnu točku, Europsku pravosudnu mrežu u građanskim i trgovačkim stvarima, sudove ili bilo koju drugu osobu. Uvijek je potrebno provjeriti trenutnu verziju primjenjivog zakona. Ove informacije nisu zamjena za savjetovanje s pravnim stručnjakom.

Posljednji put ažurirano: 06/10/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Slovenija

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Da.

Režimi bračne stečevine uređeni su Obiteljskim zakonom Republike Slovenije (*Družinski zakonik Republike Slovenije* (DZ)):

Na bračne se drugove primjenjuje zakonski režim bračne stečevine, osim ako oni sklope ugovor o nekom drugom obliku režima bračne stečevine. U potonjem se slučaju na bračne drugove primjenjuje ugovorni režim bračne stečevine.

Zakonski režim bračne stečevine čine zajednica imovine kad je riječ o zajedničkoj imovini bračnih drugova i odvajanje imovine kad je riječ o vlastitoj imovini svakog od bračnih drugova.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi ili budući bračni drugovi mogu putem ugovora urediti svoj imovinski režim. Ugovori kojima se uređuje imovinski režim jesu ugovori kojima bračni drugovi određuju imovinski režim različit od zakonskog.

Bračni drugovi u okviru takvih ugovora isto tako mogu odrediti različite režime bračne stečevine koji će se primjenjivati za vrijeme trajanja braka i u slučaju razvoda. Ugovori koje bračni drugovi sklapaju za pitanja imovinskih prava i obveza moraju biti u obliku javnobilježničkog akta. Ugovorni režim bračne stečevine na bračne se drugove primjenjuje od trenutka kada sklope ugovor o tom režimu, osim ako dogovore drukčije. Predbračni ugovor koji budući bračni drugovi sklapaju u pogledu režima bračne stečevine stupa na snagu na dan sklapanja braka ili dan nakon toga, ovisno o tome kako su to utvrdili budući bračni drugovi u predbračnom ugovoru. Ugovor o režimu bračne stečevine potrebno je upisati u registar takvih ugovora. Ako se ugovor o režimu bračne stečevine ne upiše u registar takvih ugovora, pri uređivanju odnosa s trećim stranama pretpostavit će se da se na imovinski odnos između bračnih drugova primjenjuje zakonski režim bračne stečevine.

Bračni drugovi jedan drugome moraju dostaviti informacije o svojem imovinskom stanju prije sklapanja ugovora kojim se uređuje režim bračne stečevine. Ako to ne učine, ugovor se može pobijati na sudu.

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Ne. Međutim, bračni drugovi jedan drugome moraju dostaviti informacije o svojem imovinskom stanju prije sklapanja ugovora kojim se uređuje režim bračne stečevine. Ako to ne učine, ugovor se može pobijati na sudu.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

U slučaju prestanka braka zajednička imovina bračnih drugova dijeli se.

Ako se ugovorom o režimu bračne stečevine kojim bračni drugovi odluče da neće primjenjivati zakonski režim bračne stečevine ne odredi način na koji se bračna stečevina treba podijeliti, stečevina se dijeli u skladu s pravilima zakonskog režima bračne stečevine, osim ako bračni drugovi dogovore drukčije.

Imovina se dijeli na temelju situacije kakva je bila kad je ugovor o režimu bračne stečevine stupio na snagu.

Bračna se stečevina u načelu dijeli na temelju jednakih dijelova, ali bračni drugovi mogu dostaviti dokaze o tome da su stjecanju bračne stečevine pridonijeli u različitim omjerima. Neznatne se razlike u doprinosima bračnih drugova stjecanju bračne stečevine ne uzimaju u obzir.

Kad se dogovore ili utvrde udjeli u bračnoj stečevini, bračni drugovi mogu se dogovoriti o postupku podjele imovine. Ako bračni drugovi odluče postati zajednički vlasnici imovine razmjerno njihovim odgovarajućim udjelima u bračnoj stečevini, to se isto tako smatra podjelom.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Smrt jednog od bračnih drugova nema nikakav učinak na režim bračne stečevine.

Imovina preminulog bračnog druga podliježe ostavinskom postupku.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Za odlučivanje u sporovima koji se odnose na režime bračne stečevine nadležni su sudovi.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Zajedničke obveze bračnih drugova obveze su koje su u skladu s općim zakonodavstvom obvezujuće za oba bračna druga, obveze proizašle u pogledu bračne stečevine i obveze koje je jedan bračni drug preuzeo kako bi se ispunile potrebe zajedničkog života s drugim bračnim drugom ili obiteljske potrebe. Bračni su drugovi pojedinačno i zajednički odgovorni za te obveze njihovom zajedničkom imovinom i osobnom imovinom svakog od bračnih drugova. Bračni drug od drugog bračnog druga može zatražiti naknadu ako je pri podmirivanju zajedničke obveze platio više nego drugi bračni drug.

Osobne obveze bračnog druga obveze su koje je on imao prije sklapanja braka i obveze koje je preuzeo nakon sklapanja braka, ali koje ne čine zajedničke obveze u skladu s člankom 82. stavkom 1. Obiteljskog zakona.

Bračni je drug odgovoran za osobne obveze svojom osobnom imovinom i svojim udjelom u zajedničkoj imovini.

Ako se ugovor o režimu bračne stečevine ne upiše u registar takvih ugovora, pri uređivanju odnosa s trećim stranama pretpostavit će se da se na imovinski odnos između bračnih drugova primjenjuje zakonski režim bračne stečevine.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

U slučaju prestanka braka zajednička imovina bračnih drugova dijeli se. Bračna se stečevina za vrijeme trajanja braka može dijeliti na temelju sporazuma ili na zahtjev jednog od bračnih drugova.

Takve sporazume čine bilo kakvi sporazumi između bračnih drugova o opsegu bračne stečevine. Ako se ugovorom o režimu bračne stečevine kojim bračni drugovi odluče da neće primjenjivati zakonski režim bračne stečevine ne odredi način na koji se bračna stečevina treba podijeliti, stečevina se dijeli u skladu s pravilima zakonskog režima bračne stečevine, osim ako bračni drugovi dogovore drukčije. Imovina se dijeli na temelju situacije kakva je bila kad je ugovor o režimu bračne stečevine stupio na snagu.

Dugovi i tražbine svakog od bračnih drugova povezani s tom bračnom stečevinom utvrđuju se prije određivanja udjela u imovini koji pripada tom bračnom drugu.

Iznos udjela obaju bračnih drugova u bračnoj stečevini mogu dogovoriti bračni drugovi ili sud, na zahtjev bilo kojeg od bračnih drugova.

Bračna se stečevina u načelu dijeli na temelju jednakih dijelova, ali bračni drugovi mogu dostaviti dokaze o tome da su stjecanju bračne stečevine pridonijeli u različitim omjerima. Neznatne se razlike u doprinosima bračnih drugova stjecanju bračne stečevine ne uzimaju u obzir.

Sud će u okviru spora o iznosu udjela u bračnoj stečevini obaju bračnih drugova u obzir uzeti sve okolnosti predmeta, a posebno primitke svakog od bračnih drugova, potporu koju jedan bračni drug pruža drugom, skrb o djeci, obavljanje kućanskih poslova, brigu za dom i obitelj, brigu za očuvanje imovine i svaki drugi oblik rada i suradnje u pogledu upravljanja bračnom stečevinom te očuvanja i poboljšanja bračne stečevine.

Kad se dogovore ili utvrde udjeli u bračnoj stečevini, bračni drugovi mogu se dogovoriti o postupku podjele imovine. Ako bračni drugovi odluče postati zajednički vlasnici imovine razmjerno njihovim odgovarajućim udjelima u bračnoj stečevini, to se isto tako smatra podjelom.

Ako bračni drugovi ne postignu dogovor o uređenju postupka podjele imovine, sud će imovinu podijeliti u skladu s pravilima kojima je uređena podjela bračne stečevine.

Pri podjeli bračne stečevine, predmeti kojima se bračni drug služi u obavljanju profesije ili neke druge djelatnosti ili koji mu pomažu u ostvarivanju prihoda na njegov mu se zahtjev dodjeljuju iz njegova udjela.

Isto vrijedi i za predmete namijenjene isključivo osobnoj upotrebi jednog od bračnih drugova koji ne čine njegovu osobnu imovinu.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Zemljišnoknjižni sud (*zemljišnoknjižno sodište*) odlučuje o tome hoće li odobriti upis na temelju isprava kojima se dokazuje pravna osnova za stjecanje prava koje se upisuje te koje su u skladu s drugim uvjetima propisanim zakonom.

Te su isprave utvrđene u članku 40. stavku 1. Zakona o zemljišnim knjigama (*Zakon o zemljiški knjigi* (ZZK-1)).

Posljednji put ažurirano: 10/11/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Finska

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Finski režim bračne stečevine temelji se na pojmu odložene zajednice imovine. To znači da za vrijeme trajanja braka bračni drugovi imaju svoju vlastitu imovinu, međutim, u slučaju prestanka braka imovina se između bračnih drugova dijeli na jednake dijelove.

Sklapanjem braka ne mijenja se vlasništvo nad imovinom bračnih drugova. U skladu s finskim Zakonom o braku (*Avoliittolaki* 234/1929) imovina koju bračni drug posjeduje prije sklapanja braka za vrijeme trajanja braka ostat će u vlasništvu tog bračnog druga. Sva imovina koju bračni drugovi steknu ili prime u svojstvu nasljedstva ili dara za vrijeme trajanja braka isto tako ostaje u njihovu vlasništvu. Osim imovine, dugovi su isto tako zasebni, što znači da će svaki bračni drug sâm biti odgovoran za sve svoje dugove nastale prije ili za vrijeme braka. Međutim, oba će bračna druga snositi zajedničku odgovornost za dug jednog od bračnih drugova koji je nastao zbog uzdržavanja obitelji.

U okviru finskog režima bračne stečevine oba bračna druga imaju pravo na imovinu drugog bračnog druga koje se stječe sklapanjem braka. Na temelju tog prava oba bračna druga, odnosno udovica ili udovac i nasljednici preminulog bračnog druga, imaju pravo na polovinu neto imovine bračnih drugova pri podjeli bračne stečevine nakon prestanka braka. Pravo stečeno sklapanjem braka obuhvaća svu imovinu, neovisno o tome kada su je i kako bračni drugovi stekli ili primili prije sklapanja braka. Međutim, bračni drugovi mogu odlučiti ne primijeniti to pravo u svojem braku sklapanjem sporazuma o bračnoj stečevini. Osim toga, iz područja primjene prava stečenog sklapanjem braka isključuje se i sva imovina koju bračni drug primi u okviru ugovora o darivanju, oporuke ili klauzule o pravima kojom se utvrđuje da budući bračni drug primatelja nema pravo na predmetnu imovinu.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi mogu prije sklapanja braka ili za vrijeme trajanja braka sklopiti sporazum o bračnoj stečevini. Sporazum o bračnoj stečevini utječe na način podjele bračne stečevine. Na primjer, bračni drugovi mogu se dogovoriti da jedan bračni drug neće imati pravo na imovinu koja pripada drugom bračnom drugu, nego da svaki bračni drug zadržava vlastitu imovinu, bez obzira na pravo koje se stječe sklapanjem braka. Bračni se drugovi mogu dogovoriti i da se određena imovina izuzme iz podjele bračne stečevine.

Sporazum o bračnoj stečevini mora se sastaviti u pisanom obliku i mora sadržavati datum i potpise. Osim toga, moraju ga potvrditi dvije nezainteresirane strane. Sporazum o bračnoj stečevini stupa na snagu kada se upiše u registar pri lokalnom matičnom uredu (*maistraatti*) (ili, od početka 2020., Agenciji za digitalne usluge i usluge povezane s podacima o stanovništvu (*Digi- ja väestötietovirasto*)).

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Zakon o braku sadržava određena ograničenja povezana s upravljanjem imovinom kao što su zajednički dom bračnih drugova ili pokretna imovina za kućanstvo. Bračni drug bez pisane suglasnosti drugog bračnog druga ne smije raspolagati nekretninom namijenjenom da se upotrebljava kao zajednički dom bračnih drugova. Bračni drug bez suglasnosti drugog bračnog druga ne smije raspolagati pravom najma ili drugim pravima kojima se ostvaruje pravo vlasništva nad stanom namijenjenim da se upotrebljava kao zajednički dom bračnih drugova; pokretninom koja čini dio zajedničkih kućanskih predmeta kojima se služe oba bračna druga; svim potrebnim alatima koje upotrebljava drugi bračni drug; ili pokretninom namijenjenom za osobnu upotrebu drugog bračnog druga ili djece.

Podjelu bračne stečevine moguće je prilagoditi ako bi njezina provedba dovela do nerazboritih rezultata ili ako bi drugi bračni drug njome ostvario nepravednu financijsku korist. To znači da je moguće da se u određenom slučaju, na temelju opravdanih razmatranja, odstupi od pravila koja bi se inače primjenjivala na podjelu bračne stečevine. Pri razmatranju prilagodbe podjele bračne stečevine posebna se pozornost mora posvetiti trajanju braka, djelovanju bračnih drugova u korist zajedničkog kućanstva i akumulacije i očuvanja imovine te ostalim usporedivim činjenicama koje se odnose na financijske okolnosti bračnih drugova.

Pri prilagodbi podjele bračne stečevine moguće je naložiti da se bračnom drugu, na temelju prava stečenog sklapanjem braka, ne dodijeli nikakva imovina drugog bračnog druga ili da se to pravo ograniči; da određena imovina u cijelosti ili djelomično bude izuzeta iz tog prava pri podjeli bračne stečevine; ili da se imovina koja je u cijelosti ili djelomično izuzeta iz tog prava u okviru bračne nagodbe pri podjeli imovine u cijelosti ili djelomično smatra imovinom koja podliježe tom pravu drugog bračnog druga.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Ako je postupak razvoda u tijeku ili je brak prestao, podjela bračne stečevine mora se provesti ako to zatraži bračni drug ili nasljednik preminulog bračnog druga. U toj se podjeli bračne stečevine pravo stečeno sklapanjem braka ostvaruje na način da se utvrdi iznos koji bračni drug čija neto imovina ima veću vrijednost mora predati drugom bračnom drugu. Ako nijedan od bračnih drugova na temelju prava koje se stječe sklapanjem braka nema pravo na imovinu drugog bračnog druga, imovina bračnih drugova ne dijeli se nego odvaja. Ako bračni drugovi posjeduju zajedničku imovinu, ta se imovina pri podjeli bračne stečevine ili odvajanju imovine bračnih drugova mora podijeliti na zahtjev.

Nadalje, podjela bračne stečevine može se provesti i ako je bračnim drugovima čija su pitanja bračne stečevine uređena finskim pravom izrečena strana presuda o rastavi. Međutim, podjela se ne može provesti ako bračni drugovi i nakon izricanja presude o rastavi nastave zajedno živjeti.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

U načelu se ista pravila primjenjuju i u slučaju prestanka braka zbog smrti jednog od bračnih drugova.

Ako je preminuli bračni drug iza sebe ostavio izravne nasljednike (djecu ili njihove potomke), udovica odnosno udovac i nasljednici preminule osobe mogu zatražiti podjelu bračne stečevine. U toj podjeli bračne stečevine glavno je pravilo da se sva imovina dijeli na jednake dijelove. Jednu polovinu imovine dobiva nadživjeli bračni drug, a druga se dijeli među nasljednicima. Međutim, ako udovica odnosno udovac posjeduje više imovine od preminulog bračnog druga, ima pravo zadržati svu svoju imovinu.

Ako brak prestane zbog smrti bračnog druga, ali preminuli bračni drug iza sebe nije ostavio izravne nasljednike, udovica odnosno udovac nasljeđuje svu imovinu preminulog bračnog druga, osim ako je preminuli bračni drug u svojoj oporuci naložio drukčije. U takvom se slučaju bračna stečevina ne dijeli na imovinu preminulog i imovinu nadživjelog bračnog druga. Opće je pravilo da se tek nakon smrti obaju bračnih drugova imovina koja ostane nakon smrti nadživjelog bračnog druga mora na jednake dijelove podijeliti među nasljednicima obaju bračnih drugova. Stoga udovica odnosno udovac ne smije ostaviti u nasljedstvo imovinu koja pripada nasljednicima preminulog bračnog druga.

Nadživjeli bračni drug može zadržati vlasništvo nad nepodijeljenom ostavinom preminulog bračnog druga, osim u slučaju da izravni nasljednici zatraže podjelu ostavine ili je takvo što propisano uvjetima oporuke koju je ostavio preminuli bračni drug. Međutim, ako udovica odnosno udovac ne posjeduje neku drugu nekretninu prikladnu da se upotrebljava kao obiteljski dom, nadživjeli bračni drug ima pravo zadržati vlasništvo nad zajedničkim domom bračnih drugova i svom zajedničkom nepodijeljenom pokretnom imovinom za kućanstvo.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Nadležna tijela u Finskoj ne pokreću postupke povezane s bračnom stečevinom na vlastitu inicijativu. Ako bračni drugovi ne uspiju postići dogovor o podjeli, okružni će sud (*käräjäoikeus*) na zahtjev dodijeliti izvršitelja koji će provesti podjelu bračne stečevine.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Sklapanjem braka u pravilu se ne ograničava pravo bračnog druga da sklapa ugovore, ali oba bračna druga za vrijeme trajanja braka imaju pravo donositi odluke o vlastitoj imovini bez suglasnosti drugog bračnog druga.

Osim toga, bračni drug u skladu sa zakonom nije izravno odgovoran za dug drugog bračnog druga. Međutim, bračni drugovi snose zajedničku odgovornost za dug jednog od bračnih drugova koji je nastao zbog uzdržavanja obitelji i plaćanja najamnine za zajednički stan bračnih drugova. Bračni drugovi samo zajedno mogu raskinuti ugovor o najmu zajedničkog stana, čak i ako ga je potpisao samo jedan od bračnih drugova.

Prava vjerovnika zaštićena su Zakonom o braku, na temelju kojeg se bračni drug ne može odreći svojih prava povezanih s podjelom bračne stečevine na način koji je obvezujući za vjerovnike. Ako je pri podjeli bračne stečevine bračni drug drugom bračnom drugu ili njegovim nasljednicima predao imovinu čija vrijednost znatno premašuje vrijednost imovine koju je trebao predati, podjela se može ponoviti, a iznos uplatiti u stečajnu masu.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Nadležna tijela u Finskoj ne pokreću postupke povezane s bračnom stečevinom na vlastitu inicijativu. Ako je postupak razvoda u tijeku ili je brak prestao, podjela bračne stečevine mora se provesti ako to zatraži bračni drug ili nasljednik preminulog bračnog druga. Ako nijedan od bračnih drugova na temelju prava koje se stječe sklapanjem braka nema pravo na imovinu drugog bračnog druga, umjesto podjele imovine bračnih drugova mora se provesti njezino odvajanje.

Pri podjeli bračne stečevine u slučaju razvoda glavno je pravilo da se sva imovina dijeli na jednake dijelove, osim ako su bračni drugovi sklopili sporazum o bračnoj stečevini. Podjelu bračne stečevine moguće je i prilagoditi ako bi njezina provedba dovela do nerazboritih rezultata. Zajednička imovina bračnih drugova mora se podijeliti i na zahtjev, u slučaju podjele ili odvajanja imovine.

Ako brak prestane zbog smrti jednog od bračnih drugova koji je iza sebe ostavio izravne nasljednike (djecu ili njihove potomke), udovica odnosno udovac preminule osobe i njezini nasljednici mogu zatražiti podjelu bračne stečevine. U toj podjeli glavno je pravilo da se sva imovina dijeli na jednake dijelove.

Jednu polovinu imovine dobiva nadživjeli bračni drug, a druga se dijeli među nasljednicima. S druge strane, ako nadživjeli bračni drug posjeduje više imovine od preminulog bračnog druga, uvijek ima pravo zadržati svu svoju imovinu. Ako brak prestane zbog smrti bračnog druga, ali preminuli bračni drug iza sebe nije ostavio izravne nasljednike, nadživjeli bračni drug nasljeđuje svu imovinu preminulog bračnog druga, osim ako je preminuli bračni drug u svojoj oporuci odredio drukčije. Opće je pravilo da se tek nakon smrti obaju bračnih drugova imovina koja ostane nakon smrti nadživjelog bračnog druga mora na jednake dijelove podijeliti među nasljednicima obaju bračnih drugova.

Stranke mogu podjelu provesti same, na temelju zajedničkog dogovora (podjela putem dogovora). Ako stranke ne uspiju postići dogovor, podjelu provodi izvršitelj kojeg na zahtjev jednog od bračnih drugova dodjeljuje sud (podjela s pomoću sudskog izvršitelja).

U slučaju kad se podjela provodi na temelju dogovora, mora se sastaviti pisani sporazum koji mora sadržavati datum i potpis. Osim toga, moraju ga potvrditi dvije nezainteresirane strane. Ako podjelu provodi izvršitelj, ona se mora sastaviti u obliku isprave koju potpisuje izvršitelj.

Isprava se može podnijeti lokalnom matičnom uredu za potrebe upisa (od početka 2020. Agenciji za digitalne usluge i usluge povezane s podacima o stanovništvu). Upisom isprave o podjeli oba se bračna druga štiti od naplate tražbina vjerovnika drugog bračnog druga; ta isprava ne utječe na valjanost podjele imovine između stranaka na neki drugi način.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Vlasništvo nad imovinom može se upisati podnošenjem zahtjeva za upis vlasništva. Vlasništvo se upisuje u registar javnih isprava i založnih prava. Nakon što se vlasništvo nad imovinom upiše novi se vlasnik navodi na potvrdi o vlasništvu.

Ako se vlasništvo nad imovinom promijeni zbog podjele ili odvajanja, izvornik sporazuma o podjeli ili odvajanju te imovine, obrazloženje podjele imovine (npr. obavijest okružnog suda u kojoj se navodi da je pred njim pokrenut postupak razvoda braka) i bilo kakva potvrda o plaćenom porezu na promet nekretnina moraju se poslati Nacionalnoj geodetskoj upravi Finske (*Maanmittauslaitos*) u svrhu podnošenja zahtjeva za upis vlasništva.

Razdoblje za upis vlasništva nad imovinom koja se dijeli zbog prestanka braka započinje stupanjem na snagu te podjele. Rok za upis vlasništva jest šest mjeseci.

Posljednji put ažurirano: 15/02/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Bračnoimovinski režimi - Švedska

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Da, takav sustav postoji. Njime se utvrđuju pravila o obvezi uzdržavanja koja postoji između bračnih drugova za vrijeme trajanja braka i nakon njegova prestanka. Tim se sustavom uređuju i prava i obveze bračnih drugova za vrijeme trajanja braka i nakon njegova prestanka koji se odnose na različite kategorije imovine i obveza, obiteljski dom i pukućstvo koje se u njemu nalazi te darove koje su bračni drugovi dali jedan drugome.

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Bračni drugovi mogu posjedovati dvije vrste imovine: imovinu koja podliježe podjeli (*giftorättsgods*) i privatnu imovinu (*enskild egendom*). Imovina koja podliježe podjeli uobičajeniji je oblik imovine; smatra se da imovina podliježe podjeli ako nisu utvrđeni drugi uvjeti. Osnovno je pravilo da se u slučaju smrti bračnog druga ili razvoda braka takva vrsta imovine mora podijeliti. Privatna se imovina ne dijeli na taj način. Imovina se može smatrati privatnom kao posljedica sljedećeg:

- (a) sporazuma o bračnoj stečevini (*äktenskapsförord*); sporazum se mora sastaviti u pisanom obliku i upisati u upisnik pri poreznoj upravi (*Skatteverket*);
- (b) uvjeta darivanja;
- (c) uvjeta oporuke;
- (d) imenovanja korisnikom police životnog osiguranja, police osiguranja od nezgode, police zdravstvenog osiguranja ili sustava mirovinske štednje.

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Da, postoje ograničenja. Na primjer, utvrđena su pravila kojima se za vrijeme trajanja braka štite obiteljski dom bračnih drugova i pukućstvo u tom domu. Nijedan od bračnih drugova ne smije prodati ili iznajmiti imovinu ili na neki drugi način njome raspolagati bez suglasnosti drugog bračnog druga. Ta se pravila primjenjuju i na imovinu koja se u skladu s uvjetima sporazuma o bračnoj stečevini smatra privatnom. Ako se imovina mora podijeliti između bračnih drugova, njihov obiteljski dom i pukućstvo koje se u njemu nalazi dodjeljuju se bračnom drugu kojem su potrebni. To se odnosi i na imovinu koja u cijelosti pripada drugom bračnom drugu. Ako vrijednost imovine koja se na taj način dodijeli jednom bračnom drugu premašuje udio tog bračnog druga u imovini koja se dijeli, bračni će drug unatoč tomu imati pravo na vlasništvo nad tom imovinom ako drugom bračnom drugu isplati razliku. Još je jedan primjer taj da nadživjeli bračni drug ima pravo na određeni najmanji novčani iznos iz imovine obaju bračnih drugova. To se primjenjuje i u slučaju kad je imovina preminulog bračnog druga bila privatna, a preminuli je bračni drug svu svoju imovinu ostavio nekoj drugoj osobi.

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

Švedskim je pravom predviđen samo razvod braka. Pravni učinak razvoda braka jest taj da se imovina koja podliježe podjeli mora podijeliti. Bračni drug može imati pravo i na uzdržavanje, barem tijekom prijelaznog razdoblja.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Imovina se dijeli među nasljednicima preminulog bračnog druga i nadživjelim bračnim drugom. Međutim, zajednička djeca i unuci bračnih drugova nasljedstvo mogu dobiti tek nakon smrti obaju bračnih drugova.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Bračni drugovi imovinu mogu podijeliti sami. Ako bračni drugovi postignu dogovor o podjeli, jedini formalni zahtjev jest da se taj dogovor zabilježi u pisanom obliku i da ga potpišu obje strane. Ako bračni drugovi ne uspiju postići dogovor, sud može dodijeliti izvršitelja (*bodelningsförrättare*). Odluke koje donese izvršitelj stranke mogu pobijati na sudu.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Svaki je bračni drug odgovoran za vlastite dugove. Vjerovnik jednog od bračnih drugova tražbinu ne smije naplatiti iz imovine drugog bračnog druga, neovisno o tome je li riječ o imovini koja podliježe podjeli ili o privatnoj imovini bračnog druga. Utvrđena su i pravila kojima se vjerovnik štiti od pokušaja bračnih drugova da imovinu stave izvan dohvata vjerovnika. Na primjer, bračni drug ne može odlučiti da će uključiti svoju privatnu imovinu u postupak podjele imovine ako na taj način želi izbjeći vjerovnika.

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju.

Opće je pravilo da u bilo kakav oblik podjele bude uključena sva imovina koja podliježe podjeli. Postoji nekoliko iznimaka. Bračni drug iz imovine koja podliježe podjeli može uzeti onoliko koliko odgovara iznosu njegovih dugova. Svaki od bračnih drugova može uzeti i odjeću i drugu vrstu imovine koju osobno upotrebljava te osobne darove. Podjelom nisu obuhvaćena prava iz mirovinskog osiguranja za koja je odgovoran poslodavac ili koja se osiguravaju iz

javnih sredstava ni u određenoj mjeri, ona iz privatnog mirovinskog osiguranja. Vrijednost preostale imovine koja podliježe podjeli u načelu se između bračnih drugova treba podijeliti na jednake dijelove. Pri podjeli je potrebno uzeti u obzir tko je vlasnik te imovine. Kao što je prethodno navedeno, utvrđena su i posebna pravila koja se odnose na obiteljski dom i pukućstvo koje se u njemu nalazi.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Svaki se prijenos nekretnine mora upisati u registar na način da se Nacionalnoj geodetskoj upravi (*Lantmäteriet*) podnese zahtjev za upis vlasništva. Upis obično zahtijeva kupac. Zahtjevu je potrebno priložiti izvorne isprave.

Posljednji put ažurirano: 10/11/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.